

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 32 korona.
Egy hónap ..... 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-betűs betű sor egyszer 30 fillér.
Minden következőnél 16 fillér.

Nyitási sor 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemen
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 887.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

József főherczeg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap július 5

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérolk: Különvélemény a bank-kartellről.
- Zavarok a t. Házban.
- Tanítói továbbképző tanfolyam Aradon.
- Az aradi színház dícsérete.
- A gázgyári esztrájk.
- A nemzeti ellenállást árverezik.
- Magyar Miklóst eltölték.
- Székhámos cigányok.
- A Népszínház ügye a Házban.
- A szabó-számla alkonya.
- Budapesttől Bécsig lóháton.
- Sündike megnyerte a pótl.
- A fekete könyvből.
- Tárca: Abakő. Irta: Pogonyi Nándor. — La Roche-foucauld gondolatai.

Különvélemény a bank-kartellről.

Arad, július 4.

Az aradi pénzpiac egy előkelő emberének a fővárosi bankok megegyezéséről való véleményét adjuk az alábbi sorokban:

A félrevert harangok, amelyekkel a vidéki pénzüzetek nevében és az ő érdekükből szóló újságcikkek az országos nagy bankok kartelljét fogadják, képzelt, vagy legalább is tulsötöten látott veszedelmet hirdetnek. Meglátszik ez abból is, hogy a vidéki pénzüzetek eddigelé semminő akciónak, vagy szervezkedésnek szükségét nem érezték, holott bizonyára rendelkezésükre állanak az erők, amelyeket a kartell hatalmas organizálóival szemben is érvényesíthetnének. Ujjongással természetesen nem lehet köszönteni a

megegyezést, amely elveszi az előnyöket, amelyeket a szabadverseny kínált eddig. De arról szó se lehet, mintha a vidéki pénzüzeteket ez a kartell létalapjukban támadná meg, vagy, hogy csak a remélhető jövedelmük számbavehető részétől is megfosztaná.

Mindenek előtt konstatálni lehet, hogy a visszleszámitolás tekintetében a kartell föltételei — amennyire azokat az újságcikkek ismerjük, — nem súlyosabbak azoknál, amelyek ma, közös megegyezés nélkül is érvényben vannak. Tőke erős pénzüzetek ma is egynegyed százalékkal a bankkamatláb fölött kapnak visszleszámitolást. Igaz, voltak idők, amikor vidéki pénzüzetek a bankkamatláb alul kaphattak budapesti, vagy bécsi pénzt. Csakhogy mire a pénznek újra olyan bősége lesz, a kínálat újra olyan vehemens lesz, mint azokban a ma hihetetlenek tűnő időkben volt, akkor ugyanis önmagától fölbomlik a kartell, akármilyen erősre pántolták.

A kamatláb rendszabályozásánál és arányosításánál sokkal érdekesebb és jelentősebb a közös megegyezésnek az a része, amelyről eddig nem esett szó. Az tudniillik, hogy a fővárosi bankok kartellje nemcsak a kamatlábat szabja meg a vidéki intézetek számára, hanem a hitel nagyságát is. A múltban ugyanis szomorú tapasztalatok érték a visszleszámitolást nyújtó bankokat. A velük összeköttetésben álló pénzüzetek némelyike azt a visszleszámitolást, amelyet körülményeinél fogva igénybe vehetett, nyolc-tíz heven is

igénybe vette, tehát nyolc-tízszeresét a hitelképességének. Sokszor ilyasmi csak a válságok alkalmával tűnt ki. Valószínű tehát, hogy e tekintetben is bizonyos korlátozások fognak bekövetkezni. Ez is csökkenti a hitelt, amelyet a vidék élvezhet, de a pénzüzetekkel szemben, amelyek idegen tőkét kezelnek, nem jogosulatlan az a kívánság, hogy ne nyujtózzanak tovább, mint ameddig a takaró ér; ne ragadja őket az üzletnek szomszja arra a határra, amelyen túl nemcsak a részvénytőke, hanem a betétek biztonsága is veszélyeztetve van.

Kellemetlen mindenestre ez a megegyezés a vidéki apró pénzüzetekre. Ezek is kétségtelenül hivatást teljesítenek a maguk körében, de azért igazi szükség nem ezekre, hanem a tőkeerős, nagy vidéki pénzüzetekre van. A nagyobb intézetek megtalálták a módját, amelylyel magukat minden eshetőséggel szemben körülbástyázhatják. Ez a tőkeemelés, a nagy, saját vagyon teremtése, amelynek következtés folytatása hovatovább a pénzközéppontoktól is függetlenítheti a vidéket. Az, ha erre külön hitelbankot, tőke-szövetséget szerveznek, nem vezet célra, anint-hogy a néhány év előtt alapított Magyar Pénzüzetek Központi Hitelbankja se tudta a kartell megfúszítani, sőt — az Aradon elterjedt hírek szerint — már csatlakozott is ahhoz. Szövetség nélkül önmagukban kell a vidéki nagy intézeteknek annyira megerősödni, hogy esetleg a mostaninál súlyosabb kartellek fuvalmát se érezzék meg.

Abakő.

Irta: Pogonyi Nándor.

Magyar vértől ázott a ménfői parlag. Piros volt a fű, piros volt a virág, piros vér folyt a megdagadt Sósér jegenyés partjai közt. A halál angyalának gyász szárnyai panaszos szélként lebbentek tova a szomorú mezőn.

Élettelenül, sápadtan, vértől mocskosan heverték a nyirkos földön a magyarok legvittezebbjei. Halálukat nem a vittezség hiánya, nem az ellenség ereje, hanem a rút árulás okozta.

A német, a mely már a hitvány Pétertől megvette az országot, diadalmasan ujjongott a magyarság vesztének láttára. Azt hitte, hogy már övé a Tisza-Duna köze s kevély pillantással mérte végig a táborában gunyasztó áruló magyarokat.

S Aba király és hűséges szolgálója, Kaba együtt menekültek a pusztulás és rálál mezejéről. Hangtalanul, némán haladtak egymás mellett. Nem hallatszott semmi nesz, csak üggető paripájuknak dobogása s a panaszos szél szomorú sóhajtása.

Már-már azt hitték, mentve vannak. A csatasíkon sakálkodó német azonban észrevette, hogy a magyar király nincs a halottak közt, neszt vette, hogy az ő Mátira irányába vette az útját. Megeredtek hát a nyomába, mint a kopó a nemes szarvasnak.

A menekülők csakhamar hallották az üldözők zaját. Sarkantyuba kapták hát fáradt lovikat, melyek már egészen fehérek voltak a sűrű tajtéktól.

Mentek, haladtak, repültek a sötét Bakony felé. Szerencsésen el is érték az őserdőt . . .

És az ő erdő befogadta őket. Menhelyet adott az üldözőeknek, elrejtette az üldözők szemel elől a menekülőket.

Három napig bujdosnak az ősvadonban. Három nap múltán kiértek az erdőből a szőke Duna partjára.

Itt tanyát ütöttek, megpihentek és meghányták-vetették a további teendőket.

Előttük volt a Duna-Tisza köze. Itt már Aba király emberei tanyáztak. A távoli ég kékjében sejteni vélték a Mátira szépséges vidékét, a hol Aba király bevehetetlen erős vára állott.

Nincs tehát még veszve semmi, gondolták magukban, azt a sebet, amit az árulás ejtett az országon, beheggeszti az idő, azt a csorbát, amit a német föndorkodás ejtett rajtuk, kiköszörülnek még Aba bátor palócainak érczmu karjai.

Bizalommal hajtották tehát gondtetőzte fejüket pihenőre.

Abát csakhamar elnyomta a f radtság. Kabá, a hű szolga azonban nem tudott aludni. Észrevette ő már a ménfői síkon, hogy jó királya meg van sebezve. Aggasztotta őt e seb, de a királynak nem mert róla szólni, mert ismerte nagy természetét, hogy nem szereti, ha ő vele törődnek, mikor a hazája vértik. Felkelt tehát csendesesen jó ura mellől, szép lassan elsiklott a kipányvázott lovak mellett s lement a Duna hőmpölygő vizéhez. Sisakjában hozott fel vizet s azzal megmosta az alvónak sajgó sebjét és bekötözte azt.

Azután ura mellé ült s könyező szemekkel nézte annak a halvány hold által megvilágított halavány fejét

Rossz sejtelmek gyötörték a hű szolgát. Nem is jött álom a szemére, csak egypár pillanatra szenderítette el a kiállott nagy fáradtság.

Ekkor felriadt hamarosan szunyadásából, mert egy tetszett neki, mintha a turul madár hirtelen éhes hollóvá változott volna át s jó ura ieje felett kovájogva károgtat: kár, kár, kár . . .

A nap már magasán járt az égen, mikor Aba király felebredt mély álmából.

Kaba még mindig ott tétovázott mellette elgyötört, sápadt arccal.

A királynak azonban használt a pihenés. Egészen megerősödött tőle.

— Hogy érzed magad jó uram? kérdé tőle Kaba reménykedve.

— Éhes vagyok fiam, adj ennem, ha van mit, azután pedig fogjunk hozzá, hogy kiköszörüljünk a csorbát, amit Ménfőnél szenvedett a kardunk. Keljünk át mielőbb a Dunán. Odaát már jó barátok közt vagyunk.

— És a sebed Uram király?

— Légy nyugodt, hamarabb begyógyul az, mint az, amitől most hazánk vértik.

A szolga bizalma ura beszéjére kezdett visszatérni.

Aba király pár falatot evett a Kaba által eléje tett eleségből, akkor aztán felugrott.

— Most pedig usztassunk át a vizen fiam és menjünk segítséget keresni.

— Hová uram?

Nincs egyébként kizárva, hogy a kartell bizonyos tekintetben hasznos is lesz a vidékre. A fővárosi bankok a betéti kamatlábat is igyekeznek lejjebb nyomni, a minnek az lehet a következménye, hogy a budapesti betétek egy része a vidékre kerül, a hol előnyösebb kamatoztatás mellett, a betéteknek ma már nincs kisebb biztonsága, mint Budapesten. Hogy a betétkamatláb tekintetében a vidéki nagyobb pénzintézetek is megegyezzenek, nem valószínű. Aradon volt egy időben ilyen egyezmény a pénzintézetek között, amely a múlt év januárjában szűnt meg, s a melynek megújítása aligha sikerülne. Ha tehát a vidék takarékbetétei a kartell révén megerősödnek, akkor intézeteink bőséges kárpótlást kapnának azért, a mit a visszleszámitoláson esetleg veszíthetnek.

Meg akarom még jegyezni, hogy az utóbbi időben a vidéki nagy pénzintézeteknek nemcsak legelőnyösebb, hanem legjobban igénybe vett hitelforrása is a jegybank lett, a mely az igényeket mind fokozottabb módon elégíti ki. Az Osztrák-Magyar Bank is e tekintetben a tőkeerősebb intézeteknek áll a rendelkezésére, s a kisebb bankokat az utóbbiakkal való visszleszámitolásra utalja. Mert a melyik kisbank a feleitől nyolc, tíz, sőt tizenkét százalékot szedhet, — annak nem nagy különbség, ha az Osztrák-Magyar Bank négy százalékos, vagy egy másik intézet öt százalékos hitelét veszi igénybe. És ezek nagy egykedvűséggel fogadják a budapesti bankkartell feltételeit, a melyek az ő gyakorlatukban se jelentenek novumot.

Elismerem, hogy a bankkartell súlyosítja a helyzetet, egy kevésbé talán drágitja is a pénzt, és mindenesetre korlátozza a mértéktelen hitelt. De ha azokat a túltengéseket, az ötletszerű bankalapításokat, a szükség nélkül való, néha kalandos vállalkozásokat nézzük, a melyek a vidéki pénz gazdaság terén tapasztalhatók voltak, akkor mindent örömmel lehet fogadni, a mi ennek gátat szab, kedvét lelohasztja, és lehetőségét csökkenti. Nem

a konkurenciától kell féltetni a pénzintézeteket, hiszen azok megélnének az üzleteik eddigi blokján is, — hanem a bizalmat, a közgazdasági élet jóhíret. És végül az ily korlátozás az alapító kedvet talán inkább olyan mezőkre tereli, a hol nagyobb szükség van erre: az egészséges ipari vállalkozások felé.

Zavarok a t. Házban.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 4.

Akik, kevesen megjelentek, azokat az a szenzáció foglalkoztatja, hogy a főrendek nem akarnak tovább tárgyalni a megkezdett munkát össze halasztják. Miért fognak itt minket? Riadosnak. Mi is ráértünk volna össze. Hallván a siránkozást, azt hiszi az ember, hogy a képviselők rabéletet élnek.

Hírnök jön. Nagy István, a főrendház titkára hozza a hírt, hogy a főrendek még tartanak egy ülést. Az kétségtelen immár, hogy még hétfőn is lesz ülés; ha más tárgya nem marad, akkor a ma letárgyalt javaslatokat olvassák harmadszorra.

Návay Lajos elrököl az ülésen.

A megpyltó után bemutatja a főrendház átiratát a tegnapi elfogadott javaslatokról.

Az ülés végén *Farkasházy Zsigmond* a Népszínház átvételéről, *Abraham Dezső* a bankkartellről fog interpellálni.

Kövekezik a végrehajtási novella részletes tárgyalásának folytatása.

(Nem lehet módosítani.)

A harmadik szakasznál

Pilisly István kéri, hogy orvosi és gyógyszerészai számlák behajtásánál ne legyen kivétel a végrehajtás alól.

Eber Antal indítványozza, hogy bünygyi eljárásnál és szegényjogon való perelésnél ne legyen helye a végrehajtás alóli mentességnek.

Günther Antal igazságügyminiszter egyik módosítást sem fogadja el.

A Ház a szakaszt változtatlanul fogadja el.

A negyedik szakasznál

Mérey Lajos stüláris módosítást ajánl.

Horváth József (marosújvári) azt indítványozza, hogy ne csak a 100 koronán aluli ügyekben, hanem minden olyan esetben, amely

nem áruaktárban elhelyezett cikkekre vonatkozik, a végrehajtás hivatalból fogantatással.

Pilisly István nem kíván szólni.

Maniu Gyula: Új szövegezést ajánl, még pedig oly irányban, hogy a „hivatalból” kifejezés helyébe ez tétessék: „költség nem állapítatik meg.”

Kellemen Samu hasonló módosítást ajánl.

Artim Mihály lényegtelen módosítást ajánl.

Günther Antal igazságügyminiszter: Mérey és Maniu módosítását elfogadja, a többit nem. A Ház a szakasz felett ilyen értelemben határoz.

Az ötödik szakasznál

Horváth József (marosújvári): Annak precízírozását kéri, hogy a végrehajtó az előterjesztést a végrehajtás fogantatásakor jegyzőkönyvbe venni tartozik.

Artim Mihály stüláris módosítást ajánl.

Maniu Gyula: Nem kíván módosítást beadni, csupán azt kéri a minisztertől, hogy az új eljárás bizonyos mentességeket vessen csak figyelembe hivatalból, vagy egyforma az eljárás minden esetben.

Günther Antal: A módosításokhoz nem járul hozzá. Mininek azt feleli, hogy a kérdés a törvényből kivüláglik.

A szakaszt a Ház változtatlanul fogadta el.

A hatodik szakasznál

Horváth József (marosújvári): Az állami és törvényhatósági tisztviselők fizetésének mentesítésére nyújt be módosítást.

Pilisly István: Hasonló módosítást ajánl.

(A képviselői fizetések.)

Mezőfi Vilmos: Arra nézve ajánl módosítást, hogy a mentességet terjeszse ki a törvény az országgyűlési képviselők fizetésére is.

Csizmázia Endre: Nem vagyunk hivatalnokok.

Mezőfi Vilmos: Nem dehonosztáló ez a bíróra, nem lehet megszégyenítő a törvényhozóra sem. Közöndomásu, hogy sok képviselőnek le van foglalva a fizetése. Hány el van adósodva...

Kállay Tamás: Fizesse ki az adósságát.

Mezőfi Vilmos: A nemzet pedig azért adja ezt a fizetést a képviselőknek, hogy anyagi gondok nélkül éljenek. Az általános választói jog esetére, az eljövendő képviselők érdekében beszél. Indítványa külsőben is úgy szól, hogy ezen javaslat elfogadás esetén is csak a jövő cikluson lépjen életbe. Olyan közbeszólást hallott, hogy aki adós, ne legyen képviselő. Helyes, de akkor restaurálják úgy az 1874. évi választói törvényt, hogy az a képviselő, akinek fizetése le van foglalva, köteles azt három hó előtt rendezni. A képviselőnek nem szabad szégyenlenni,

— Hová? Menjünk talán elsőbbit is Tomfia Urkundhoz a sárga Tisza mellé. Ha az lóra ülteti vitézeit és én is fegyverre hívom az én palócaimat, akkor nem két fel tiszser a nap és már vig halotti tort ülhettünk a Henrik egész csordája hullái felett.

— Menjünk talán egyenesen haza az ős Mátrába, s csak akkor menjünk Urkundhoz, ha a te seregged is fegyverben áll.

— Nem jól beszélsz fiam Kaba. A miseregünk biztos, de az Urkundé még nem az. Azt kell tehát előbb megszereznünk.

— Én nem bízom Urkundban jó Uram: Állok és hitszegő ember ő maga is, az volt az egész nemzetsége.

— Ne ártsd magad az ország dolgába, szólt Aba szeliden és elgondolkozott azon, amit a szolgálja mondott neki.

Ő maga sem igen bizott az Urkund becsületességében, s hogy mégis hozzá akart első sorban is fordulni segélyért, az onnan volt, mert ismerte Urkundnak a németek iránt táplált, mindent fölülmuló gyűlöletét. Azt hitte tehát, hogy Urkund kapva kap az alkalmon, hogy mint egy boszuálló villám csaphasson le Henrik seregére és kipusztítsa még a faját is a németnek, aki a kereszténység magvát elhintette a folyó partján áldozó magyarok között.

És ha Urkund e nagy gyűlöletére számított, akkor jól is számított, mert Urkund első szóra csakugyan felajánlotta szolgálatát, egyebet sem kérve érte, minthogy ő és nemzetsége örök idő-kig áldozhassanak Hadurnak a sárga Tisza partján a füzes-pagonyban.

Ezt Aba király meg is ígerte neki.

Nagy volt tehát a készülődés az egész Tomia nemzetségekben. Urkund azonnal lovas hírnököket küldött mindenfelé, hogy fegyverre szólítsa a nemzetségbeli vitézeket.

Zolna várában pedig nagy lakomát csapott Aba király tiszteletére Urkund, mert boldog volt, hogy most már királyi engedéllyel visszaállíthatja nemzetségében az ősi vallást...

A király nyugalomra tért. Urkund azonban nem bírván széles jó kedvével, továbbra is mulatozott az öreg Skrbbal, az udvarában élősködő vén némettel, akit azért, mivel a kereszténységből az ősi magyar hitre megtérített, nemcsak megtűrt, hanem dacára német voltának, még szeretett is.

Ennek dicsekedett tehát Urkund a kivívott sikerrel.

— És te ennek örülsz? kérde a vén róka alatomos ábrázattal.

— Már hogy ne örülnék, hisz a király megígerte, koronájára megígerte.

— A király megígerte? Melyik király? ez a földön futó, aki ma, mivel szükségben van, kér, könyörög s mindent ígér. holnap pedig, ha ismét felkerül a polcra, hát visszavonja mind amit ma adott.

— Ezt nem teszi Aba, ő becsületes ember.

— Aba becsületes ember... jó van, ezt elhiszem. De ő csak mint ember Aba, mint király már Sámuel, s amit Aba ígér, azt nem köteles Sámuel megtartani. Mert lám, Aba is az ősi hitet követte, ő is a folyók partján áldozott, de hogy király lehessen, Sámuellel vedlett Aba

is; és hogy király maradjon a jövőben, sok mindenre képes. Gondolj csak Csanádra, mit csinált ott is?

— Eh, hagyj el. Az akkor volt, de most minden másképpen lesz.

— Másképpen lenne ám, ha más volna a király?

— És ki más lehetne, mint ő? Talán a gyáva Péter, ez a gyütt-ment.

— Nem ő, hanem te!

Urkund mámoros volt, de azért elsápadt a Skrob szavaira.

— Mit mondasz, hebegte, én király? Hogyan lehetnék én király?

— Nagyon egyszerűen. Aba hatalmadban van. Ha akarod, örökre elnémithatod. Fegyvereseid készen állanak. Henriket levered s akkor a király nem is lehet más, mint te?

— És a nemzet mit szólna ehhez?

— A nemzet te vagy és a te népeid. Ha visszaállítod az ősi vallást, akkor áldani fog a nemzet. Ne habozz tehát. Ragadd meg a kedvező alkalmat. Ma még módodban van a koronát megszerezni, holnap pedig talán már minden késő lesz.

— Nem, nem tehetem. Hiszen ez hitvány orgyilkosság volna.

— Nyugtasd meg a lelkedet. A magasabb célok elérése nem közönséges eszközöket tételez fel. Aba is jó ember volt, de a koronája miatt mégis sok ártatlan vér folyt Csanádon...

— Hagyd el, ne kísérs. Soha sem volna erőm azt megtenni.

— Volna nekem, csak bízd rám. Szólj.

hogy napidjából él. Irány! Dániel nem szégyellte. Kéri módosításának elfogadását. (Helyesítés.)

Nagy György: Azt indítványozza, hogy a képviselők fizetésénél kétezer koronán felül minden gyermek után még 200—200 korona legyen mentes a foglalts alól.

Elnök: Bezárja a vitát.

Günther Antal: A tisztviselőket nem akarja beleengedni a nagyobb adósságcsinálásba. Ha állami segítséggel konvertálni akarják a tisztviselők adósságait s ez az intézmény létesül, akkor erről az életbelépései intézkedésekben hajlandó gondoskodni.

Horváth József (marosújvári): De kérem, már létesült ez az intézmény! (Zaj)

Günther Antal: Horváth József módosítását nem fogadja el. De nem fogadja el Meszöfi módosítását sem. A képviselőház demokráciája nyilvánulhat abban, hogy másokon segít, de önmagának nem adhat privilégiumokat. (Helyesítés és zaj.)

A Ház a szakaszt változatlanul fogadta el. A hetedik szakasznál

Pilis István stiláris módosítást nyújt be.

(Kegyelem az özvegyeknek.)

Nagy György: Itt olyan indítványt tesz, melyet a Háznak ugyszólván kötelessége elfogadni. Kéri, hogy az állami tisztviselői és az özvegyi nyugdíjak egyáltalán ne legyenek lefoglalhatók. — Günther Antal eredeti javaslata ugyanis így hangzott, csak az igazságügyi bizottságban változtatták meg intumescensan a szakaszt. Es bűn volna az özvegyekkel és árvákkal szemben.

Bakonyi Samu: Személyes természetű az észrevétele. Az igazságügyi bizottságban ő a nyugdíj lefoglalhatatlanságát kívánta, de őt a többség leszavazta.

Elnök: Bezárja a vitát.

A Ház a szakaszt Nagy György módosításával fogadta el.

Nagy György: Lelkesen tapsol!

Nemes Bartalan: Magadnak tapsolsz?

Nagy György: A Háznak tapsolok, amely végre szociális érzékről adott bizonyosságot. A nyugdíjasok özvegyének tapsolok!

A nyolcadik szakasznál

Mérey Lajos stiláris módosítást nyújtott be.

A szakaszt változatlanul elfogadták.

A tizenegyedik szakasznál

Bakonyi Samu előadó szerkezeti módosítást ajánl.

Mérey Lajos: Arra nézve a...

hogy na...

inté...

fog...

va...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

Günther Antal: Hozzájárul a módosításhoz. A Ház a szakaszt ilyen értelemben fogadta el.

(Birtokos és bérlő.)

A tizenötödik szakasznál

Lányi Mór: Indítványozza, hogy a foglalts alul való mentesség bizonyos határig terjedjék ki ne csak a földbirtokosra, hanem a bérlőre is.

Mérey Lajos: A második szakasz elhagyását kéri.

Kelemen Samu: Az egész szakasz elhagyását indítványozza. El nem fogadás esetén a második pontban annak precizizozását kéri, hogy a fundus instruktus elárverezése csak november végén történhessék.

Eber Antal: Helytelennek tartja a módosításokat, ezek szerint előállhat az a helyzet, hogy a bérlő még mindig gazdálkodik a birtokon akkor, amikor a tulajdonostól már adósság fejében régen elvették a birtokot.

Több felszólalás után kisebb módosításokkal eljutnak a huszonkilencedik szakaszig. Itt Günther Antal igazságügyminiszter új szakasz felvételét kéri, nevezetesen azt, hogy a törvénynek a nyugdíjra vonatkozó intézkedéssel, amelyek arról szólnak, hogy a nyugdíj mentes minden foglalts alól, csak törvényhozással felhatalmazás esetén léphetnek életbe.

Nagy György tiltakozik az indítvány ellen, mert ez nem volna más, mint az ő indítványára már előbb hozott határozat keresztülhuzása.

Eber Antal (közbeszó): Csodálom, hogy az elnök ezt a javaslatot egyáltalában tárgyalás alá bocsátotta. Es házszabályellenes.

Fenyvesi Soma: Teljesen igaza van Nagy Györgynek.

Rakovszky István: Ez lehetetlen dolog. Azt tárgyalni sem lehet.

Nagy György kéri a minisztert, vonja vissza ezt a lehetetlen, inparlamentáris indítványt. (Elnök helyeslés.)

Rakovszky István a házszabályokhoz szólal fel. Nézete szerint ezt az indítványt nemcsak szavazás, hanem még tárgyalás alá sem szabad bocsátani. Ugy tudja, hogy a szavazásnál tévedés történt. Az elnök fáradtsága mellett ez nem is csoda. (Nagy zaj.)

Felkiáltások: Az elnök nem tévedett.

Elnök: Tessék hagyni, majd megtelelek a képviselő urnak.

Rakovszky István: A javaslatot fel kell terjeszteni a főrendiházhoz. módosítás...

azt hitte, hogy az indítvány csak az özvegyek nyugdíjára vonatkozik. Ezt a tévedést akarta ő reparálni. Sőt helyez arra, hogy a javaslat gyorsan törvényé váljék, de mert az aggodalom a házszabályszerűség tekintetében felmerült, visszavonja indítványát. A felelősséget azonban azokra hárítja, akik a szavazokat előidesték.

Ujren Gábor kijelenti, hogy a képviselőház hajlandó együtt maradni s majd a főrendiház ülése után tárgyalni a dolgot, nehogy a törvény életbeléptetése halasztást szenvedjen.

Elnök kijelenti, hogy helyesen tette fel a kérdést és helyesen állapította meg a többséget.

Nagy György indítványozza ezután a szakaszhoz, hogy csak a törvény kihirdetéséig jogerősen megítélt követelések behajtására maradjon érvényben a régi törvény.

Günther Antal módosítást terjeszt elő, amely szerint a törvény kihirdetése előtt lejárt követelésekre a törvényben meghatározott mentességek nem terjednek ki.

A Ház Pilis István felszólalása után elfogadja a miniszter módosítását.

Asután áttérnek az interpellációkra.

Appenyi Álbort gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter válaszol a szamosújvári érettségi botrány ügyében Nagy György interpellációjára — kijelenti, hogy szabálytalanság nem történt, minthogy a növendékek nagy részét csak két hónapra vetették vissza. Új érettségét nem tartanak, ez ellen első sorban a tanuló ifjuság tiltakoznék.

Nagy György nem veszi tudomásul a választ. A Ház a miniszter választát tudomásul vette.

Abrahám Dezső a bankkariel dolgában interpellálja a pénzügyminisztert.

Ezután Farkasházy Zsigmond interpellálja a kultuszminisztert a Népszínház ügyében.

Az interpellációt és a miniszter választát lapunk más helyén közöljük.

Osztrák miniszterválság. Bécsből jelentik. Dr. Marchet közoktatásügyi miniszter állását, mely a Wahrmuad ügy óta amugy is megrendült, egy újabb eset megint komolyan fenyegeti. A miniszter rendeletet adott ki, a melylyel megengedte, hogy bécsi a Komenski féle cseh iskola ezentul Londonban tartasson...

nagy vihar volt miatta. A rendeletnek előzménye az, hogy a csehek folyomodik a Komenski-féle iskola nyilvánossági jogáért, amit a közoktatási miniszter a törvényre bivaikozva elutasított. Ekkor új beadványt nyújtottak be, hogy engedje meg a közoktatási kormány, hogy Lundenburg helyett Bécsben tartsák a vizsgákat cseh nyelven. A miniszter ezt megengedte azzal a kikötéssel, hogy a vizsgákon a kerületi oktatási tanács egy tagja tartozik jelen lenni. A keresztényszociális párt a rendelet miatt iróhadjáratot indított Marchet közoktatási miniszter ellen. Homola képviselő és városi tanácsos a mai közgyűlésen meginterpellálta a polgármestert és élesen kifakadt a közoktatási miniszter rendelete miatt, amely tönkre teszi a német tanítás egységességét Bécsben. Lueger nyomban válaszolt az interpellációra, magáévá tette a benne kifejtett aggodalmat és azt ígérte, hogy a panaszt a tanács elé terjeszti, mely bizonyára találni fog módot és eszközöket, hogy megóvja Bécsben az oktatásügy nézet jellegét.

Tanítói továbbképző tanfolyam Aradon.

Holnap nyílik meg.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 4.

Apponyi Albert gróf közokt. miniszter az aradi áll. tanítóképző-intézet iránt ismételt nyilatkozott bizalmának újabb azzal adott kifejezést, hogy a tanári testületet egy július 5-iktől 26-ikáig, vagyis három hétre terjedő *néptanítói továbbképző tanfolyam* tervezetének elkészítésére és előterjesztésére szólította fel. Felhívta a tanári kar figyelmét a következő alapelvre:

„A továbbképző tanfolyamok egyaránt felölelik a tanítónak a népiskolára szorító munkásságát és a környezetére kiható *társadalmi tevékenységét*. Főcéljuk, hogy ebben a körben az új eszmékről, eseményekről, eseményekről, szóval a

Ehhez képest a tanári kar oly tervezetet készített, amellyel új gondolatokat, új irányokat vet felzár. A modern szociál ember, a modern népnevelő és tegyük hozzá: a modern magyar népnevelő lelkét van hivatva kibontani és kibontakozásra segíteni az a gazdag program, amelyet Apponyi miniszter minden változtatás nélkül, teljességében elfogadott. A tanfolyam a tudomány és módszer *aktualitását* öleli fel oly módon, hogy gondolatokat ébreszsen a hallgatókban és őket a haladás és fejlődés modern eszéveire irányítsa.

Láng Mihály igazgató a magyar beszéd tanításának célravezető módját fogja bemutatni zsigmondházi német gyermekek tanításával. Szöllösi István tanár a legújabb irodalom írányairól és az ifjúsági irodalomról tart 18 előadást. Keszler Károly tanár két előadásban a gyermektanulmányozás érdekes problémáival, nyolc órában pedig a társadalom történeti fejlődésével foglalkozik, ismertetvén a különböző társadalom-elméleteket Piátóól a mai napig. Wagner János 15 órában a természettudomány újabb vívmányait ismerteti. Zoltai Mátyás a népiskolai ének, Nagy Károly a népiskolai rajzoktatás újabb módszerébe fogja a hallgatókat elméletileg és gyakorlatilag bevezetni 8, illetőleg 24 órában. Urhegyi Alajos a tanfolyam második felében a népiskola valamennyi tantárgyából az intézet gyakorló iskolájában mintatanításokat tart, amelyeket a hallgatókkal módszeresen tárgyalni is fog. Végül megemlítjük, hogy a tanárok a hallgatókkal megtekintik az aradi nagyobb ipartelepeket, ötvényes mintagasdáságot és a 48-as ereklyemuzeumot; haszfias ünnepet rendeznek a vértanúk szobránál és a vesztőhelyen.

Ha az előadónak sikerülni fog lelküket a hallgatók lelkével összekapcsolni, akkor nem fog eimaradni az a kívánt *hatás*, amely áldása lesz a magyar népnevelésnek és szerény, de meg nem vehető tényezője a nagy egyetemes haladásnak. A kultúra mélységes szent szeretetével köszöntjük az ország minden részéből körünkbe jött, tanulni vágyó, haladni akaró

nap délután 5 órakor lesz az intézet tornacsarnokában, az előadások hétfőn reggel 7 órakor kezdődnek. A miniszter felvett a képző-intézeti internátusban való teljes ellátás mellett és 80 korona uti segélyvel harminc néptanítót, a saját költségén ugyanannyit.

A nemzeti ellenállást árverezik.

A képviselő könyve.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 4.

Dalás időknek, szép eredményeknek néha bántó emlékek maradnak. A pozsgózás után a főlálás, a képviselő választás után a kortesszámla és a kiállítás után a deficit.

Ilyen kellemetlen emléke maradt a nemzeti ellenállás szép korszakának. Az érzésteli, hullámos hónapoknak, amelyekben a vármegyék, a törvényhatóságok szemén függött az ország és az alkotmány öreg védőbástyáinak kellett kiállni, amikor a parlamentet egy század honvéd szétkergette.

Ezt a szép korszakot ahhoz méltó könyvbe foglalta Horváth József országgyűlési képviselő, a vármegyei tisztségviselő országos egyesületének főtitkára. A könyvet bizonyára nagy érdeklődéssel fogadták, amikor még friss volt a nemzeti küzdelem emléke s kétségtelen, hogy az ellenállás könyve kelendősegre talált. Hahem a megmaradt példányokra szomorú, sziatekompromittáló sors jutott. A hivatalos lap tegnapi számának egy hirdetése szól erről a sorsról. A hirdetés szövege pedig ez:

Sajó József budapesti lakos hitelezőnek dr. Horváth József budapesti lakos elleni 5520 kor. 18 fill. és járul. iránti ügyében a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék, mint kereskedelmi bíróság 4047/1908. számú jogerős ítélete alapján „Az 1905–1906. évi vármegyei ellenállás története” című műnek 1120 darab példánya dr. Gaszner Béla kir. közjegyző közbenjöttével 1908. évi július hó

em-
és
ért
ti.

ci-
y-
la.

162
k
v

ben a legelőbbet igérőnek el fog adni Budapest, IV. Sarkantyus utca 3. szám alatt.

A vevő tartozik a vételárát készpénzben lefizetni és a megvett tárgyakat azonnal magával vinni.

Bánatpénzül az árverés megkezdése előtt a közbenjáró ár. közjegyző kezéhez 300 (három száz) korona készpénzben leteendő.

- Dobra kerül az ellenállás könyve. Vajjon érdekődnek még annyira a nevezetes idők iránt, hogy az árverés a hitelezőnek reményelt beváltja? . . .

Szélhámos cigányok.

Az aradi rendőrség egy jól szervezett szélhámos cigánybanda csalásait leplezte le. Valószínű, hogy az országos hírű vásárhelyi kuruzsló cigányok rándultak át Aradra s csapják be a hiszékeny közönséget. A rendkívül furfangos gonosztevők nagyobbára nők. Eddig két feljelentés érkezett a rendőrségre. A tettes nyomában vannak a detektívek.

Jóslás, ráolvasás, ékszerlopás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, július 4.

Néhány héttel ezelőtt megtört, hogy az aradi rendőrséget sürgönyileg figyelmeztette a szegedi rendőrség arra, hogy Szegeden és vidékén veszedelmes szélhámos banda garázdálkodik s veszélyezteti a közbiztonságot. A banda egyik tagját, Bánfi Gyuráné nevű cigányasszonyt el is fogták s kitiltották. Minthogy valószínű volt, hogy Aradra is átrándul a díszes kompánia, azért sugták be az aradi rendőrségnek a dolgot. A társaság feje ugyan nem szerencsételte azonnal Aradot megtisztelő látogatásával, de hozzá tartozói már munkába léptek. Itt vannak Aradon s az első feljelentés már a rendőrségen van, amely most erőiesen nyomozza a furfangos csalókat, akik hiszékeny embereket károsítanak meg. Nem válogatósak. Ha szegény emberrel akadnak össze, akkor azt kevéske vagyonától fosztják meg regénybe illő s az intelligens elmék előtt kacagásra fakasztó szélhámossággal. A gazdagon már érzékenyebb eret vágnak s erre a manőverre is kitűnően vannak szervezkedve. Valószínű, hogy a cigányok, akik különben feltűnő csínynyal öltözködnek, a hódmezővásárhelyi híres kuruzsló banda tagjai. Az a bevezetés, melylyel Aradon kezdték meg működésüket, nem okozott még valami nagyobb kárt. Egy szegény cselédleánynak szedte el egy eddig ismeretlen asszony kuruzslással, ráolvasással és suggestióval — mert ezt a modern eszékört is ismerik — arany gyűrűt, aranyfülbevalóját és ötvenkorona készpénzét. A cseléd csak véletlenül lett áldozat. A cigányasszony nem találta otthon a cseléd urnóját s így megelégedett a soványabb falattal is.

A rendkívül érdekes feljelentés szerint a következőkép követte el a szélhámos cigányasszony a csalást:

(Első feljelentés.)

Tegnap reggel háromnegyed hétkor beállított a Salacz utca 5. számú ház egyik lakásába egy cigány asszony. Takarosan volt öltözve.

Fején sárga selyem kendő, derekán fekete selyem blúz volt. A nagyságos asszonyt kereste, valami rendkívül fontos ügyben akart vele beszélni. Mikor megtudta a konyhában foglalkozkodó cselédleánytól, hogy nincs otthon, akkor elszomorodott. Azonban csakhamar megvilágosodott, mert így szólt:

— Nem baj, hogy nincs otthon a nagysága, én magán is segítek. Tudja, én szoktam megvenni az uralmában az ócska ruhát, hát ha van eladó ócska ruhája, adja el, jól megfizetek érte. Ha akarja, kicserélem újjal. És feltartóztatlan bábosodással értette meg eközben a cselédleánynyal, hogy neki milyen előkelő öltözködtetés van. Először aradi urasszonyokat nevezett meg, akik az ő állandó klientúrájába tartoznak.

— De ne higye lelkem, hogy engem csak azért szeretnek az uralmában, mert elhordom az öreg holmit. Dehogy! Megengedem magának, de aztán el ne felejtse senkinek, hogy miért társalognak velem szívesen a finom dámák. Nézen csak jól a szemembe. Én jósnő is vagyok. Azt veszem észre magán édes lányom, hogy maga nagyon beteg és hogy felvették a maga ballábának a nyomát. (A jósnő cigányasszonyok nyelvén ez azt jelenti, hogy megvan az illető rontva.) Ezért indult fogynak. A maga nagyságának is ez a baja. Ne féljen lelkem — szólt a megszeppent nőcselédhez — szép jövő vár magára, mutassa csak a tenyerét, látom belőle, hogy meglehet magát gyógyítani.

(Radikális gyógyítás.)

És a nagyságos, jósnő angyal rögtön megkezdte a gyógyítást.

— Mindenekelőtt adjon csak egy forintot. Ne ne ijedjen meg, nem nekem kell, én a világra sem fogadok el egy forintot. Az istennek kell ez az ezüst. Veszek rajta háromszor három szál gyertyát, azt a templomban meggyújtom s ott imádkozom. Ez egy óra hosszáig tart. Egy óra múlva visszajövök. Akkor lesz az igazi gyógyítás.

A panasznő csak ma merészkedett a rendőrségre, hogy feljelentse a csaló cigányasszonyt és még ma is olyan, mint aki álomkórral van megterve, azt mondta, hogy a cigányasszony szemével olyan hatást gyakorolt rá, hogy mindente képes lett volna. Így tehát természetes volt, hogy teljesítette annak minden utasítását. Oda adta neki a forintot a kilenc szál gyertyára. Ezzel azonban a fosztogatás csak kezdetét vette.

(A milligyertya.)

— Mire visszajövök — folytatta a szélhámosnő a pszichofizikai gyógyítást — addigra szedje össze minden ékszerét. Csomagolja bele legkedvesebb ruhadarabjába, például a fejendőjébe és rejtse el a csomagot az ágyba. A többi majd megtapasztalja.

Mint az öt óra, oly pontosan állított be a mondott időre.

— A gyertyák már égnek, az isten meghallgatta az imámat. Most adja elő a kendőt, mert erre rá fogok olvasni. A ráolvasás alatt nézen folyton a szemembe. A szakácsnő úgy engedelmessé vált, mint a rabszolga. Nem tudott ellentámaszkodni. Oda adta a kendőbe rejtett egész vagyonát. Három aranygyűrűjét, aranyfüggőt és ötvenkorona készpénzét.

Az asszony átvette, néhány szót mormogott, megforgatta feje fölött a kincseket s megparancsolta a leánynak, hogy tíz percig álljon egy helyben és ne merészeljen megmoccanni, mert akkor rögtön beleesik újra a betegségebe.

— Délután újra eljövök és elhozok egy gyertyát, melyet maga kilenc napig égessen és

teljesen kipyógyul. Homlokán csokolá a leányt, majd hatalmasan háthaütötte s még néhányszor figyelmeztetve azt, hogy legalább tíz percig mozdulatlanul álljon — eltűnt. Vele együtt a jó módú szülőktől származó szakácsnő minden ékszere és ötvenkorona pénze. A leány kára háromszáz korona.

A rendőrségen ámulva hallgatták a szélhámosságnak ezt az egyszerű és mégis rendkívül ügyességgel alkalmazott, merész végrehajtását.

A cigányasszony még aznap egy, a Batthyány utca 19. szám alatt lakó varróleányt csapott be ugyanilyen módon s attól egy takarékpénztári könyvet csalt el. A rendőrség egész apparátusával utána vetette magát a ravasz jósnőnek s azt hiszi, hogy rövid időn belül kézre kerül, mert a károsultak pontos személyleírását tudták adni. A csaló asszony alacsony termetű, feltűnően sápadt arcú, de köpcös testű, pisze orru, fekete haja és szemű. Krém színű selyem fejkendőt, fekete, rövidujjú selyem blúzt és fekete szövet aljat hord.

(A banda feje.)

Mint említettük, valószínű, hogy a hódmezővásárhelyi kuruzsló bandának egyik tagjával lesz dolga a rendőrségnek, amely figyelmezteti a közönséget, hogy legyen óvatos és ne eressze magához közel az ilyen alakokat. Hogy milyen veszedelmes társaság ez, bizonyítják a banda fejének, a már több ízben börtönt szenvedett Bánfi Gyuráné esetel, amelyek több város bűnügyi hatóságát foglalkoztatták. Nem lehetetlen, hogy maga Bánfi Gyuráné szemelte ki az aradi hiszékenyeket áldozatul.

Az érdekes asszony viselt dolgairól a következőket jelentik Szegedről az aradi rendőrségnek:

Bánfi Gyuráné vásárhelyi cigányasszony. Háza, birtoka, pénze van, — de a nagy vagyon nincs az ő nevében. A szélhámos tudósítók nagyon óvatos asszony személy. Néhány évvel ezelőtt nagy bajba került és azóta vigyáz rá, hogy ne lássa a világ, mennyi pénzt harácsol össze a furfangos szédélgéseiével. Három évvel ezelőtt azért jutott börtönbe, mert kicsalt egy öreg vásárhelyi paraszttól huszszor forintot forrályosan kieszelt mesével és mikor az öreg embert kiforgatta a vagyonából, otthagya nyomorban tengődve. A szerencsétlen ember a hódmezővásárhelyi szegények házában halt meg.

(A pincé titka.)

Eznek a hódmezővásárhelyi esetnek igen érdekesek a részletei. Bánfi Gyuráné egy napon, mikor kieste, hogy az öreg gazdálkodó maga van, fontoskodó arccal állított be:

— Nagy újságot mondom, tekintetes ur. Magam se hiszem el, ha igaz nem volna, olyan hihetetlen dolog . . .

— Ugyan, ugye? — rázta a fejét az öreg.

De lába ráta, Bánfi Gyuráné közelebb húzta a széket hozzá és sugva folytatta:

— A maga pincéjében nagy kincsek vannak elásva és csak magán áll, hogy két hét alatt milliomos legyen.

Az öreg parasztnak felsugárzott az arca; a vége pedig az lett, hogy másnap nagy titokban lementek a pincébe és ott Bánfi Gyuráné ajánlatára kétezzer forintot ástak el.

— Anyit kell letenni, hogy a kincset fővéssel — mondta a cigányasszony. Mert nagy pénzeket ástak ám el itten.

— Hát maga honnan tudja?

— Álmomban megjelent az isten, az sugta meg. A tekintetes ur is meglátja, ha látni akar, mert úgy mondta, hogy még egyszer eljön.

Az „Isten“ meg is jelent az öreg előtt. Nem volt más, mint a szélhámos asszony leánya, aki fehér lepedőben állott elő. Bánfiné megbökte a parasztot, hogy látja-e? Aztán megszólította a földre szállott „Isten“-t:

— Beszélj el, atyauristen, van-e pénz elásva a pince alján?

És: — csodák csodája — felelet jött a kérdésre:

— Tegyetek le még tizenkétezer forintot, akkor följön a földből az elátkozott pénz.

Ennyit mondott a fehér szellem, se többet, se kevesebbet. És a szélhámos asszony megkapta a tizenkétezer forintot. Se többet, se kevesebbet.

A kincseket, persze, nem kapta meg az öreg gazda, hanem a vagyonából alaposan kiforgatták. Mit tehetett? — följelentette Bánfi Gyuránét és az asszonyt el is ítelték. De a pénzt nem lehetett megvenni rajta és a kincses pince gazdája a szegények házába került a könnyenhitvése miatt.

(Az aggász szerepe.)

Bánfiné azonban, aki mindössze negyven éves asszony, a kiszabadulása után új eszalafintásokon törte a fejét. Elment a felsővárosra Gera Erzsébethez. Gera Erzsébet hetven esztendő már, de azért még leány. Ha az ember ránéz, könnyen megérti, miért nem tudott férjhez menni szegény. Ha sokkal szebb volt a kiegészés idejében, akkor is nagyon rut lehetett. Pedig pénze is van, még pedig sok. A pénz szagát érezte meg Bánfi Gyuráné és két héttel ezelőtt nagy hajlongással állított be Gera Erzsébethez:

— Jó napot, szépséges kisasszony!

Az ilyen megszólításhoz nem igen lehetett hozzászokva az öreg Erzsébet, azaz pardon: Erzsike kisasszony és szívesen fogadta a cigányasszonyt, aki nagy dologban törte a fejét. Nagy-sok beszéddel adta elő, hogy férjet akar szerezni a kiérdemesült aggászoknak.

Gera Erzsébetnek se kellett több. Szélesre nyult a mosolygós, ellenben ós hajtól fődött ábrázata és mosolyogva járt-kelt a portáján. Természetesen. Hiszen búzka is lehetett a leendő párjár, aki tüsszsemű, fekete képű, dalos kedvű legény volt: Bánfi Gyuráné huszonkét esztendő fia. A hagedüléssel kívül mások ugyan nem igen értették, a szépet a szerelmes aggászoknak nagyon figyelmen kívül tette, de azért ifju volt és bohó. És végre is: ez a fő.

A szerelem a fő: mondotta Bánfiné is. A szerelem és a pénz. Pénz nélkül el sem temetik az embert, nemhogy férjhez adják. Zsarolta hát a boldogtalan — azaz, hogy nagyon is boldog — Gera Erzsébet a furlangos cigányasszony lehetősége és lehetetlen címeken. A meg se kötött, még ki se hirdetett házasságát négyezer koronája bánta.

Egy napon aztán Bánfinét Gera Erzsébettel együtt találták a város háza folyosóján. A vendőrkapitány megfogta a cigányasszonyt:

— Ki az, akivel jár?

— Az én menyem!

— És az öreg asszony?

Gera Erzsébet fölcsattant:

— Micsoda? Először is nem vagyok asszony! Aztán meg, akérmel lesz is, férjhez megyek! Engem is szeret a legény, én is szeretem! Ő lesz az én napam!

— Igazad van! — tódította Bánfiné. Amit az Isten összekötött, azt nem lehet szétválasztani. Te pedig az én fiamé lesz.

A rendőrség nem volt egy véleményen a furlangos cigányasszonnyal. Rögton kihallgatták a pompás szerelmi regény hőseit és a megállapított tények alapján Bánfi Gyuránét a fiával együtt a városból kiutasították.

Az aradi színház dicsérete.

A szinügyi bizottság ülése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, július 4

Ma délelőtt fél tizenkettőkor tartott a szinügyi bizottság ülést Varjassy Lajos polgármester elnöklésével. A bizottság hozzájárult a jogügyi bizottság felfogásához és azt javasolja a közgyűlésnek, hogy *kabaréjársági engedélyt addig ne adjon, míg az igazgatóval kötött szerződés érvényben van.*

A mai ülésen mondott bírálatot a bizottság az elmúlt színiévről is és azt jelentés alakjában terjeszti a közgyűlés elé. A szinügyi bizottság az igazgató és társulatának működéséről a *legteljesebb elismerés hangján emlékezett meg a szezon eseményeit a következőkép írja meg:*

A színházi idény 1908. szeptember 28-án kezdődött és május hó 8-án végződött. Az igazgató szerződési kötelezettségeinek mindenkor pontosan megfelelt. A szinügyi bizottság jelentékeny kifogást a társulat működése ellen nem emelt. A szinügyi bizottság utasításait az igazgató mindenkor gyorsan teljesítette.

Az elmúlt idényt változatossá tették a többször előadott opera-előadások és újdonságok. Az opera előadások nagyrészt fővárosi vendégek fellépésével adták elő, az „Aida“ opera előadásán az aradi filharmonikus egyesület is közreműködött, így az aradi Nemzeti Színház a gyakori opera előadások, valamint azok fényes kiállítása által a megszokott vidéki színelőadásokhoz fűzött igényeken felül emelkedett.

Az igazgató a hirdetett műsort egy-két elháríthatatlan eseten kívül mindig pontosan betartotta, így a közönség gyakori műsor-változtatásnak nem volt kitéve. A szinügyi bizottság a társulat működése, különösen az operai előadásokért elismeréssel volt.

A budapesti színházakban még elő nem adott daraboknak az aradi Nemzeti Színházban leendő előadásához három ízben járult hozzá a bizottság és az igazgató Martos Szilárdkának „A tettlegesség“ című vígjátékát teljes sikerrel elő is adta. Az igazgató kérelmére a szerződés 8-ik pontja odamódosított az elmúlt idényben, hogy a nyári idényben a társulat legalább negyven előadást tartozik tartani, továbbá engedélyt nyer az igazgató, hogy az olasz társulat négy, a budapesti Csibaret Bonbonniere társulat két előadást tarthasson a színházban. A Szanatórium-Egylet céljaira a Nemzeti Színház egy estére átengedett.

Hunyady Józsefnek 80 éves jubileuma alkalmából a szinügyi bizottság üdvözölte az ünneplő művészt, Bácsné-Madr Julia elhalálása alkalmával pedig kegyeletének méltóan kifejezést adott.

Az aradi Nemzeti Színház tagjai a hazafias és jólétkonyecélú ünnepélyeken és összejöveteleken készséggel működtek közre és Szendrey Mihály igazgató az ezirányú törekvéseket mindig készségesen támogatta.

A szinügyi bizottság tagjai a 10 bizottsági ülésen állandóan nagy számban jelentek meg, a színházban ellenőrzési jogukat gyakorolták.

Szendrey Mihály igazgató ma terjesztette be a téli szezonra szerződött tagok névsorát. E szerint a következők lesznek a téli társulat tagjai:

I. ső rendű férfiak: Dally Lajos társalgási, Lovag Ferrari D'Albaredó hőstenor, Faludy Károly naturburs, Hunyady József népszenmű énekes, Keszler Ede hős, jellem, Kulcsár Lajos

segéd, apa, Ladiszlav József bariton, Ledvey Leó komikus, Mártonfi Róbert lírai szerelmes, Polgár Sándor buffó, Ditrói Mór társalgási, Várnay Jenő apa, Borbély Sándor komikus, Szendrey Mihály társalgási színész és 14 kardalos.

I. ső rendű nők: Benkőné Poldi komika, H. Harmath Józsa naiva, H. Körsy Jucl társalgási, K. Kápolnay Juliska hősnő, Kállay Jolán szubrett, Kun Irén énekesnő, H. Novák Irén társalgási, Sz. Rontay Boriska énekesnő, F. Csizváhy Etel anya, Wlassák Vilma énekesnő, Zalay Margit énekesnő, és egy elsőrendű altisztánő, továbbá 14 kardalosnő.

Rendelő: Keszler Ede, Polgár Sándor, Ledvey Leó, Szendrey Mihály és Kulcsár Lajos.

Magyer Miklóst elítélték.

A vidrai román tanító ügye a nagyváradi táblán.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, július 4.

Sok forumot járt már be Magyer Miklós, a vidrai román tanítónak ügye. Igazítás és a magyar nyelv tanításának elhanyagolása miatt a fegyelmi választmány hónapokkal ezelőtt felfüggesztette állásától, melyből azután Apponyi új törvénye alapján közigazgatáson el is távollották. Ugyancsak igazítás miatt vádlottként került az aradi törvényszék elé is, de itt nem találták vétkesnek és felmentették. A törvényszék ítélete azonban a nagyváradi tábla elé került, mely a minap tartott tárgyaláson igazításban vétkesnek találta Magyert és ezért a törvényszéki ítélet megváltoztatásával elítélte őt.

A tábla ítéletéről és annak előzményeiről itt következik tudósításunk:

A tavalyi megyebizottsági tagválasztások az aradmegyei Vidra község nagyrészt román lakosságát nagy izgalomba hozták. Még fokozódott ez az izgalom a választások után, mivel a románság egy része nagyon elégedetlenkedett a választási elnöknek, Román István dr. ottani ügyvédnek eljárásával. A választás után egy korcsmában idogált több vidrai román ember, köztük Magyer, az ottani román iskola tanítója is. A boroskancsó mellett elkezdett hangon beszélni a választás eredményéről. A beszélgetés közben, mely inkább vitának illett be, a tanító többek között így szólt társához:

— Jó volna, hogyha Románia határa egész Guravofig terjedne! Akkor nem ért volna minket ilyen csúfság. A magyarokkal úgy kellene bánni, mint 48-ban a Hollaky családdal!

E meglehetősen hangosan tett kijelentéseért az aradi ügyészség megindította az eljárást a vidrai tanító ellen, akit igazítás miatt vád alá is helyeztek. Télen tárgyalta ezt az ügyet az aradi törvényszék és a Fábrián Lajos dr. elnökelete alatt tartott tárgyaláson a korcsmai jelenetnek sok szem- és fültanuját hallgatták ki. Mivel a tanúk azt vallották, hogy Magyer inkriminált kijelentésének egyáltalában nem volt igazító színeze és Magyer különben is kissé ittas állapotban, félig tréfásan mondta azokat a szavakat, a törvényszék felmentette őt az igazítás vádjától. Az ügyészség ezt az ítéletet megfelelőbbé és így került az ügy a nagyváradi királyi tábla elé.

Eközben a tanítót igazítás és a magyar nyelv tanításának elhanyagolása miatt fegyelmi uton felfüggesztették állásától, amelyből nemrég közigazgatáson el is távollották.

Az elcsapott tanító ügyét a napokban tárgyalta a nagyváradi tábla. László Aurél dr. nagyváradi ügyvéd védte itt Magyert, akinek

ügye azonban most rá nézve rosszabbul dől el. A tábla ugyanis izgatás vétségében *bűnösnek találta* és ezért *egy hónapi államfogházra*, mint főbüntetésre és *100 korona* pénzbüntetésre és *120 korona* költség megfizetésére ítélte.

A gázgyári sztrájk

Mindenki békíteni akar,
de az igazgatóság nem békül.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 4.

A budapesti gázgyári sztrájk ügyében a mai napon sem állott be kedvező fordulat. A hatóságok pedig ugyancsak hozzáfogtak a béke nyélbeütéséhez, de sem *Boda* főkapitánynak, sem *Bárczy* polgármesternek, sem *Pető* Sándor képviselőnek nem sikerült a békítés. A munkások már minden követelésükről lemondottak, az igazgatóságnak újabb feltételeit azonban nem hajlandók elfogadni.

A gázgyári sztrájkról fővárosi tudósítónk következőket táviratozza:

A sztrájkutányán ma reggel az élet egészen olyan, mint tegnap volt. A munkások egyáltalán nem hisznek abban, hogy *Boda* Dezső dr. főkapitány és *Pető* dr. ügyvéd közbenjárásának meglesz az eredménye.

A főkapitány és a munkások ügyvédjének együttes terve, hogy a munkások és a gyárvezetőség a kizárt munkásokkal, a már meg egyezést képező munka- és bérszabályzat alapján megkötik a szerződéseket. Azokat a szerződéseket, amelyek mindkét részről már el voltak fogadva, azonban az utolsó pillanatban megdőlt az egyezség a gyár azon kijelentésén, hogy 27 munkást nem fogad vissza.

Az a 27 munkás most önként visszalépett. Nem is akar a budapesti gázgyárakban dolgozni. Ebben azok a munkások, akik visszajutnak a gázgyárakba, egyetemlegesen kötelezik magukat, hogy mindaddig gondoskodnak kizárt munkástársaikról, míg azok keresetük nem jutnak. Megbízható és befolyásos helyről azt az ígéretet kapták, hogy gyors munkába állításukról gondoskodás történik.

A munkások egyébként érihetetlennek tartják a gyárvezetőség magatartását. Szerintük a tartalékgáz fogytán van. Legkésőbb keddig, az egész tartalékot elfogyasztják. A műszaki katonák, kik a munkát végzik, nem elegendők arra, hogy a fogyasztásra szükséges gázt előállítsák. Igaz az, hogy a gyár eddig felvett közel 200 új munkást, de ezeket munkába állítani nem merték, mert nem bíznak bennük.

A mai napon három új letartóztatás is történt. *Biró* Sándor 16 éves és *Szabó* József 15 éves napszámos fiukat tegnap tetten érik, amikor a gázlámpákat olgatták és amikor a rendőrök üldösték őket, kövekkel dobálták a rendőröket. *Dombos* Ferenc 19 éves sokszorosított munkás pedig tegnap beszédet intézett a tömeghez és izgatta. Ezt a hármat is letartóztatták.

A munkások és az igazgatóság között ma délben tárgyalások voltak *Boda* főkapitány előtt, aki egy béketervezetet dolgozott ki. A munkások előzetesen bejelentették *Bodának*, hogy emennek az engedékenységre legszükségesebb határálg, elfogadják a 27 bizalmi férfi elbocsátását. A főkapitány közölte ezt *Radocza* János igazgatóval, aki azonban nem ment bele ebbe a megállapodásba. *Radocza* kijelentette, hogy most már nem elégedhetnek meg a bizalmi férfiak elküldésével, hanem feltétlenül kötik azt, hogy bárkit elbocsáthatnak. A főka-

pitány elmondta ezt a munkásoknak, akik erre kijelentették, hogy ilyen áron rem fogadják el a békét. A gázgyári igazgatóság azt akarja, hogy a sztrájk alatt felfogadott 200 munkásnak megfelelőleg 200 sztrájkolót ne vegyen fel az újonnan felvettekkel pedig aláírassa a bérszabályzatot. Ezeket a feltételeket a munkások visszautasították.

Pető Sándor a főkapitányságról elvitte a munkások küldöttségét *Bárczy* István polgármesterhez, akit felkért a békítésre. Eddig *Bárczy* békítési kísérlettel sem sikerültek.

A fekete könyvből.

Az új végrehajtási törvény következtében a szabók elhatározták, hogy fekete könyvet vezetnek a rossz adósokról. Aki ebbe belekerül, annak egy szabó se fog hitelben ruhát csinálni.

A fekete könyvnek, amely kétségtelenül a legérdekesebb irodalmi újdonságok közé fog tartozni, egyes fejezetei bizonyára így fognak festeni:

I.

Fehér Károly (joghallgató, 22 éves.) Minden hónapban más helyen lakik. Márciusban a vár alléjában, áprilisban a Neumann palota toronyszobájában, májusban a mikalakai gátnál. Sok ruhát csináltat és pedig előszeretettel feketét. Minden hónapban férjhez megy egy unokahuga és meghal egy nagybátyja; rendszeren a hó 1-10-ike közt. Ekkor állítólag a temetésre, vagy lakzira elutazik, de valójában a „Lukas korona“ kávéházban billiárdozik. A rendelt ruhák zálogcédulája a 74. számú hordárnál a szállítás után 24 órával megkapható.

II.

Alsó és felsőberekaljai Alj Aladár (birtokos, 32 éves.) Szeret szépen, tisztán öltözni, de ő piszkos fráter. — Ruháit mindig vasaltatja, de tőle egy vasat se lehet bevasálni. — Ha nem kéri a ruha árát: azért nem fizet, ha kéri: — azért nem fizet. Hitelből és mások ostobaságából él. — A hitelezőket kilöki, — őt meg a lakásból lökik ki, mert azt se fizeti. — Hogy miért birtokos, azt ő tudja, mert kilenc gallérja és 38 zálogcédulája van. Mindent és mindenkit becsap. Örök vélegény, de menyasszonya soha se volt.

III.

Cigány Manó (25 éves, újságíró.) Az u. n. kedves fiúk közé tartozik. Nem bujik és nem menekül a hitelezők elől, nem gorombáskodik és nem káromkodik, — és nem fizet. A hitelezőt — ha a lakásán felkeresi — kioktatja, hogy miért fáradt fel hozzá a harmadik emeletre, hisz a sok lépcső megárt. Rosszul teszi, hogy pénzt kér tőle, hisz husz koronát utoljára az Angol Bankban látott, talán az volt az egyetlen, amely a világon van. Pénz helyett anekdotákat mond el, aztán cigarettát kér és megígéri, hogy kiszervezi a szabóját, mert derék ember. Becsületszavát adja, hogy legközelebb ismét nálad csináltat ruhát, aztán elsiel a városházára. Minden újságíró mindig a városházára siel. Telefonon kár keresni, mert ő maga elváltoztatott hangon felel, hogy „meghalt.“ Minden újságíró „meghalt“, ha hitelezők keresik.

IV.

Csakis József (hivatalnok, 40 éves.) Sohasem fizet, csak elsején; és elsején soha sincs pénze, hogy fizethessen. Akarni mindig becsületesen akar, de sohasem tud. Hivatalában eltagadja magát; az utcán csak hajnali öt órakor és éjjeli 12 órakor mutatkozik.

V.

Ábránd József (28 éves, színművész.) Szintén igen kedves ember, de nincs az a szabó, aki tőle pénzt látott. A hitelezőt, ha felkeresi, drámai jelenetekkel traktálja. Addig szaval és szaval, míg a hitelező elszédül, nekimegy a falnak, ki akar ugrani

az ablakon, a padlót rágja kinjában. Akkor megkönyörül és szabadjegyet ad, de megkéri, hogy neki tapsoljon és vetélytársának püsszegjen. Különbösen veszedelmes ember és különösen ért ahhoz, hogy a hitelezőktől — legalább husz korona kölcsönt kisorsítson. Aztán udvariasan felszólít, hogy gyujts rá, de mert szivarja nincs, ő is a te tárcából vesz ki — hármat, egygyel tégel megkínál, kettőt pedig zsebre vag.

VI.

Bika B. *Joachim* József (32 éves, magánzó.) Díjbirkozó. Tízszor volt könnyű és ötször súlyos testi sértésért büntetve. Különbösen szelíd ember, csak, ha számlát lát, akkor dühbe jön. Ez betegsége.

VII.

Likör Károly (46 éves, vállalkozó.) Az úgynevezett „nehéz pasas“ ok egyike. Az anyósával fizet, ki öreg, csunya és veszekedő. — Becsületsértésért és rágalmazásért számtalanszor állt már törvény előtt. — A hónap első felében ő fogadja a látogatókat: először is nem ereszt be senkit, aki gyanus: másodsor pedig a seprő mindig a jobb kezében van. A keze még a nyelvénél is gyorsabb.

VIII.

Jámor József (50 éves, ügynök.) A gyermekeivel fizet. Ha egy hitelező nagyon szorongatja, felkerekedik és mind a hét gyermekével bemegy a hitelező üzletébe. A gyermekek aztán körülveszik a hitelezőt, sírnak, rínak, jajgatnak, lármáznak:

— Bácsi, ne bántson minket!

— Bácsi, ne zaklassa a papát!

— Bácsi, könyörüljön meg rajtunk!

Akkor *Jámor* ur könnyezve szól:

— Gyerekek, kérjétek csak a bácsit szépen! Ő nem rossz szívé! Ő szeret minket!

És a hét gyerek újra rákezd és nem is hagyja előbb abba, míg a hitelező meg nem ígéri, hogy nem kéri a pénzt és — hatosokat nem ad a gyerekeknek. A hét gyerek így minden hónap elején összeszed tizenhat husz koronát.

IX.

Sóhaj Odön (42 éves, bizonytalan jövedelmű.) Szintén a gyerekeivel fizet minden hó 1-10-éig. A lakása ajtaján kiragasztja a vörös cédulát, mely azt mutatja, hogy ragályos beteg van a háznál. A hitelező nem mer bemenni, hátha mégis igaz a dolog. Mindig olyan háznál lakik, amelynek két kijárata van.

Box.

TANÜGY.

A tanítói rajztanfolyam berekesztése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 4.

A községi népiskolákban az idei tanév korábban végződött, mert a tanítószág részére az iskolaszék tanfolyamot rendezett, ahol a modern népoktatás módszerét sajátította el a hallgatóság. A múlt évben életbe lépett új tanterv kötelezően rendelte el a rajznak tanítását, a módszerét pedig úgy állapította meg, hogy ezt a tanítószág gyakorlati utmutatás nélkül eredményesen tanítani nem tudta. Ezért szervezte az iskolaszék Aradon a nyári rajztanfolyamot. A tanfolyam előadójává *Mihalik* Gyula székesfővárosi tanárt sikerült megnyerni, aki nemcsak képzett szakember, hanem ezen új irányu rajzoktatás lelkes előharcosa is.

A három hetes tanfolyamon reggel 7 órától 10-ig a férfiak, délután 3-6-ig a nők nyertek oktatást. A kurzus berekesztése ma volt, meghívott érdeklődők jelenlétében.

Ezen ünnepélyes alkalomra megjelentek *Varjassy* Lajos polgármester, iskolaszéki elnök, *Varjassy* Árpád kir. tanácsos, tanfelügyelő, *Kodács* Vince iskolafelügyelő, *Nesnera* Aladár, *Kristyóry* János, *Maresch* Gyula, *Péterffy* Antal, *Fetter* Géza és *Réti* Odön. Az érdeklődők

megszemlítették a kiállított rajzokat, amelyek a tananyag módszeres feldolgozását mutatták.

Varjassy Lajos iskolaszéki elnök elismerését fejezte ki a látottakon s köszönetet mondott Mihálik Gyula tanárnak, akinek ez a szép eredmény köszönhető. Arad iskolában most majd a rajzoktatás is az új terv szellemében fog a gyakorlatban érvényesülni. Ebben a munkában számít a tanítóság addigi bürgöságr. Orvend a szép munkásságnak. A tanítóság élvezése után Mihálik tanár szerényen a tanítóságra hártotta ezen elismerő szavakat.

A rajztanfolyam hivatalos berekesztése után a tanítóság a maga körében adott kifejezést Mihálik Gyula tanár kiváló működéséért szeretetnek és hála-jának. A köszönet és hála szavalt *Tabakovits* Mariska igazgatónő tolmácsolta és átadta a tanítóság ajándékát, egy értékes emléktárgyat.

(—) Földias helyek a tanító konviktusba. Az aradi tanító-konviktusban a „*Kovács* Vince alapítványi“ és az egyesület által fizetendő két két földias hely még üres. Felhívtnak az Aradvideki Tanítóegyesület azon tanítótajjai, akik a fiaikat a konviktusba beadni akarják, hogy ezen szándékukat írásban folyó évi július 10-ig az Aradvideki Tanítóegyesület elnökségének jeltentsék be. A foyamodványhoz melléklendők: a születési, az orvosi, az újraoltási és az iskolai bizonyítvány. *Kovács* Vince egyesületi elnök.

Terhelő tanuvallomások Eulenburg herceg ellen.

A berlini pör szenzációja.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 4.

Az Eulenburg-herceg elleni pör tárgyalásának mai napja ugyancsak rosszra fordította a vádlott ügyét. Harden védőjének és különösen egy Pross nevű matrónak vallomása súlyos vádakat tartalmaz a herceg ellen.

A szenzáció tárgyalásról Berlinből a következőket táviratozzák:

Képek a tárgyalásról.

Ernst halász mellett a pör eldöntésére igen nagyfontosságú Riedel vallomása. Riedel, aki jelenleg Münchenben tejskereskedő, egy züllött kinézésű bajor paraszt; körülbelül harminceszor volt már elítélve testisértés miatt. De büntetéssel éppoly kevéssé viselték meg, mint alig van rá hatással az Eulenburg-pör. Beszédes, víg és Ernst bánata alig érdekli. A megtört halász vele szemben nyugtalan, feldült és annál megtörtőbbnek látszik, minél jobban közeledik kihallgatásának ideje.

— Ha én egyszer már benn lennék — szól rámutatva a tárgyalóteremre — akkor könnyebben érezném magam!

Ernst egész a müncheni pörig egészséges, virágzó ember volt, akik ismerték őt előbb is, alig győznek eleget beszélni a hirtelen változásról. U maga szomorúan meséli, mennyire tönkreteszti őt ez a pör. Igyekeznek vigasztalni, megnyugtítani, de ez alig használ valamit. A halász ez előtt Starnbergben tekintélyes ember volt, most pedig a bajor nép mindenfélét beszéli róla, ami erősen hozzájárul szomorúságához. De Starnbergből nem költözhét el, mert különben szép bírókat el kellene adnia. A halászat is nagyon szívéhez nőtt. „Bár csak ismét a tónál volnék a halak mellett“ — sóhajt fel többször. Eulenburg herceg ügyét nagyon szívéro vesz. Ha nem jött volna közbe a müncheni pör, akkor a tiltkot sirba vitte volna.

„De hiszen, odabenn sem mondhatok mást!“ — mondja megtörtén. A mellette állók biztatják, hogy csak a tiszta igazságot mondja. Az a kérdés is izgatja őt, hogy miként fogja magát megértetni a berlini törvényszékekkel, mikor csak felső-bajor tájzólással tud beszélni. Igyekeznek a felett is megnyugtítani és tényleg valószínű, hogy a törvényszék segítségével a Mayer müncheni főbíróvá választják elnököt fogja a felső-bajor tanu reles adni.

Harden védőjének vallomása.

Bernstein igazságügyi tanácsos, Harden védője és Mayer feleő törvényszéki bírónak az Eulenburg-pör tegnapi tárgyalásán tett vallomásairól még a következőket jelentik:

Bernstein az egész ügy fejlődését a legrészletesebben ecsetelte és kimutatta, hogy Riedel és a többi tanu nem voltak ő nála és hogy szó sem lehet a szugeszeio kísérletéről. Ernst tanut egyáltalában csak Münchenben, a törvényszék tárgyalási termében látta először és ott néhány egészen magántermészetű szót váltott vele. Bernstein benyomásait olyan módon foglalta össze, hogy ennek a két férfinak a vallomása olyan természetű, hogy az általuk elmondott dolgokat olyan ember, aki ha azokat át nem élte, ilyen részleteket vissza sem adhatott volna. Ezek a vallomások olyanok voltak, hogy ő azok alapján habozás nélkül elítélte volna még a saját testvérét is.

Mayer felsőtörvényszéki bíró azzal kezdte, hogy ő tizenhét év óta bíró és maga kontárnak jelentené ki magát, ha a két tanu szavahihetőségét illetőleg kételemek merülhetnének fel. Riedel hirtelen haragu ember, olyan típus, mely felső Bajorországban nem ritka. Heves és durva fellépése miatt számtalanszor konfliktusba keveredett a rendőrséggel, ezért szerepel előéletében annyi büntetés, verekedés és hatósági személy megsértése miatt.

Ugyancsak Bernstein elmondotta, hogy Ernst a müncheni tárgyaláson először makacsul tagadott, de a keresztkérdésektől sarokbaszorítva így fakadt ki:

— Nem bánok ezután semmit! Ugy van, ahogy a többiek mondják.

Ezután pedig a halász elmondta összes ballépéseit. A tanuvallomás alatt Eulenburg egész passzive viselkedett.

Rettenetes vádak.

A mai nap folyamán csak két tanu tehetett vallomást. A délelőtöt megint Bernsteinnak, Harden védőjének vallomása vette igénybe. Bernstein minden erejét összeszedte, hogy a nagy pört, melynek tulajdonképpen előidézője Hardeunel együtt ő volt, győzelemre vigye. Bernstein folytatta terhelő vallomásait, dacára annak, hogy a herceg következetesen tagadásban van, ami miatt többször közte, a herceg védője és a herceg között heves összeütközések voltak.

A másik ma kihallgatott tanu szinte igen súlyosan terhelő vallomást tett. Ez a tanu egy Pross nevű matrón, aki a német császárnak „Hohen-Zollern“ nevű jachtján mint matrón volt alkalmazva, és mint ilyen az volt a köteleessége, hogy az urasági kabinokat tisztogassa. 1898-ban Eulenburg herceg rendszeren vendége volt a német császárnak a jachton és a német császár mellett két kabint a herceg birta. Egy este, amidőn Pross a kabinok előtti fedélzetet tisztogatta, ba-

ráságosan megszólította őt Eulenburg herceg. Megveregette a vállát és megkérdezte, hogy mikor kezdődik az ő munkaszünete. A matrón azt válaszolta, hogy ő esténként kimegy a városba, mire Eulenburg herceg megkérdezte, hogy *van-e neki szeretője?* „Igen — válaszolta — Westfaliában, ahova való vagyok.“ A herceg erre neki *különböző homoszekszuális dolgokról tartott előadást* és megemlítette, hogy ezek nem ütköznek a büntető-törvénykönyvbe. Tulajdonképen cselekedetre azonban nem került sor, mivel a matrón vonakodott a herceg kívánságait teljesíteni.

A herceg kijelentette, hogy *nem ismeri a tanut*. Pross azonban határozottan erősítette, hogy a herceg az, aki a német császár vendége volt a hajón és neki ilyen ajánlatot tett. Ma kellett volna sorra kerülni *Moltke* Kuró gréfnak, de kihallgatását a herceg kimerültsége miatt hétfőre halasztották.

A szabó-számla alkonya.

A fekete könyv.

Az aradi szabó cégek mozgalma.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 4.

Egyetlen örömünk volt már csak: az elegánciánk. Ha a pénztárcánktól ki is fogyott a lélekzet s ebéd előtt fogyasztottuk el az ebéd utáni fekete kávékat, azért olyan előkelően és fényesen öltözködtünk, mintha Rothshild varratta volna a ruháinkat. Csinosak voltunk, elegánsak voltunk s egy-egy remekbe készült Ferenc József, vagy egy pompás szabásu angol ruha néha a karrierünket csinálta meg. Igaz, hogy voltaképpen a cifrázkodásunkkal nagyon hasonlítottunk a lisszaboni nemesekhez. Ezek tudvalevőleg kenyéren és hagymán élnek, de a portugál királynak a diszruhája nem ér annyit, mint az a köntös, amelyben kiülnek a templom kapujába — koldulni. Urak voltunk és az aszszonyaink selymének zenéje fölverte az utcát s amerre tovacicpelték tollas kalap-palotáikat, boldogan sóhajtottunk fel a koldus-gazdagság sok-sok terhe alatt. És most mindennek vége. A szabók, akik eddig abból éltek, hogy nem fizettünk nekik, összeesküdtek ellenünk. A félhivatalos Bud. Tud. illetéknépen közli ezt a szomorú hírt:

A szabómesterek országos szövetsége arra való hivatkozással, hogy a végrehajtási törvény novellája a hitelezők követelése elől a kielégítési alapot elvonja, tagjaihoz körlevelet intézett, figyelemztelve őket arra, hogy kivívóségeiket lehetőleg még az új törvény életbeléptetése előtt érvényesíteni vagy legalább biztosítani törekedjenek, újabb rendelkezéknél pedig gondosan szem elől tartásuk azt, hogy az új törvény hatása alatt már a legközelebbi időben számolniuk kell a fogyasztóknak az ed-iginél jóval csekélyebb hitelképességével.

Tehát vége a szabószámlának. A képviselőházban még folynak a esetpaték a végrehajtási novella körül és már is hadat üzennek az örök hitelezők, legjobb barátaink, akik pár mesteri öltéssel nem egyszer magát a szerencsét varrták meg a számunkra.

Minthogy azonban a szabó mesterség ma, az óriási konkurrencia mellett, nem lehet elhitelezés nélkül, azért a szabók, mint értesülünk, a végrehajtási novellával szemben más módját találták ki a védekezésnek. A rossz fi-

zetők ellen a „fekete könyvvel” védekeznek. Az aradi szabók körében, alig hogy elterjedt az országos szövetség akciójának híre, megkezdték a mozgalmat a rossz fizetők ellen, mert a fogyasztóknak hitelképessége az eddiginél jóval csekélyebb lesz.

Az aradi szabók szakcsoportja már a legközelebbi napokban gyűlést tart, hogy a fekete könyv meghonosításának módzatait megbeszéljék. A szabókat — előkelő cégtulajdonosok kijelentése szerint — a végrehajtási novellának az intézkedései kényszerítik arra, hogy ehhez az utolsó eszközhöz nyuljanak. Nem szívesen teszik, de a hitelezési rendszer annyira kiterjedt, hogy egyes cégek egzisztenciája direkt erre van alapítva. Ha már most a bíróságnál sem találnak segítséget a rossz fizetővel szemben akkor önmaguknak kell minden módot megragadniok a védekezésre.

Ez a hitel megszorítása és a nem fizetők nyilvántartása. A szakcsoport elnöksége könyvet nyit, melybe a mesterek időről-időre bevezetik a nem, vagy a rossz fizetők neveit. E könyv állandóan rendelkezésére áll minden mestertnek, aki magát bejegyezteti és hiteles üzleti könyveket vezet. Ezt a megszorítást azért tartják szükségesnek, nehogy visszaélések adódjanak elő.

A mozgalom komoly és az aradi szakcsoport után bizonyára minden ipartársulat követni fogja a példát.

Évekkel ezelőtt is szóban forgott a kérdés, de akkor a kölcsönös bizalmatlanságon hajótörést szenvedett. A mesterek nem akarták egymás előtt feltárni üzleti titkaikat. Hogy azóta több bizalommal vannak-e egymás iránt, azt nem tudjuk. Annyi bizonyos, hogy a mai társadalmi életmód mellett mindenkit érzékenyen érintő kérdés ez.

Hiszen igaz, hogy hitlenek voltunk velük szemben, futottunk előlük és letagadtuk magunkat, ha megtisztelték látogatásukkal szerény hajlékunkat, de ezt még sem érdemeltük volna tőlük. Mert az, amit most tettek, kisebbfajta nemzeti csapásnak is beválí. Elvégre nálunk a ruha volt mindig a lényeg. Nem azt nézték, hogy ki mit hord belől, hanem hogy ki a szabója. Nagy átalakulás, új szellem és az élet új rendszere jár majd a szabók hadüzenetének nyomában. A nőinkről lekopik a sok cifraság s mi majd a pénztárcánk engedelmé szerint öltözködünk. Egyszerűek leszünk, szegényesek leszünk, ámbar eddig is azok voltunk, de legalább szép ruhába öltöztettük a nyomoruságunkat. Ezt jelenti a szabószámla alkonya. Fájdalom, el kell viselnünk a ránk mért csapást. Hiába, itt a szabók az urak. Mi csak anyiak vagyunk, amivé tesz bennünket a cérna és a tű urainak haragja vagy nyájas jóindulata.

IRUDALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: Varázskeringő, operett Este: Nani, népszínmű. Tapolczay Dezső vendégfellépéssel.

Hétfő: Nagymama, operett.

Kedd: Tatarjárás, operett.

Szerda: Egyenlőség, színmű. Márkus Emília vendégfellépéssel.

Csütörtök: Nászinduló, színmű. Márkus Emília vendégfellépéssel.

Péntek: Boszorkány, dráma. Márkus Emília vendégfellépéssel.

A kis trafikos leány.

— Bemutató előadás a nyári színházban. —

A kis trafikos leány megtartotta bevonulását az aradi színlőbe is. Története bizony elég banális, elkoztatott s a francia vígjáték nagy iparos cég — Fiers és Caillel — csak a múlt elfeledett, divatból kiment alakjait ele-

venitette fel. Kt is tudna mai napság lelkesíteni a direktor-impresszárió, a félkegyelmű márkis a többi ehhez hasonló muzeumbeli régiség? Ha még volna beszélgetéseikben szellemesség, fordulatosság, nincs biz semmi sem, oly száraz, mint a legfinomabb kapfafa. Nem is csodálom a színház egyik busgó és régi látogatójának panaszát, mely az előadás végeztével hangzott fel ajkáról: „Borzaszió, annyira megkínosni a közönséget!”

De mindentek dacára a jelenlevő publikumnak kellemes, jó eséje volt. Ez természetesen korántsem a darab érdeme, hanem elejétől végig a szereplők, kik a sovány mesének gyöngye cselekvényéből igyekeztek minél többet, minél becsületesebbet nyújtani. Sokat pótolta a jó játék és ebben a tekintetben a mai előadás semmi kívánni valót nem hagyott hátra. Előljárt mesteri játékaival a vendég, Tapolczay Dezső, ki a direktor csekély szerepéből művészi alakítást nyújtott. De ki a mai estét természetsszerűleg dominálta, az a főszereplő Harmath Józsa volt.

Teljesen átérte a kis trafikos leány neki illő szerepét s annyi bájjal, kecsesl és természetességgel játszotta meg, hogy a közönség bő tapsait ugyancsak megérdemelte. Dolly Lajos, a partnere, szintén érdekes alakítást nyújtott a kis butácska Márki szerepében, különösen az első felvonásban. A második felvonásban, mintha játéka erőből vesztett volna. Várnay Jenő, Novák Irén, Borbély Sándor nagyban elősegítették az est sikerültét s megtették minden lehetőt, hogy vérszegény szerepeiket minél élvezhetőbbé tegyék. r gy.

* Márkus Emília Aradon. A színlő: jövő hetének szenzációja Márkus Emíliának, a budapesti Nemzeti Színház kiváló művésznőjének vendégszereplése lesz Az Illusztris vendég szerdán lép fel először az Egyenlőség című angol vígjátékban, mely mindig teszi az aradi közönségnek. Csütörtökön a Nászinduló című színműben lép fel Márkus Emília. Pénteken a művésznő a Boszorkány címszerepét játssza. Ebben a szerepben aratta Márkus Emília az utóbbi időben a leghatalmasabb sikert. A helyérek ugyanazok lesznek mint a színházban.

* Új festmények Aradon. Finom művészi kivitelű festmények érkeztek ma Aradra a Weisz és Klein műkereskedő céghez. A fővárosi festőgárda három nagytehetségű képviselője küldött le műveiből néhány kiváló darabot. Előretek Halmi miniatűr csendéleteit emlíjük, melyek kivitelükkel és a művész finom ecsetkezelésével fogva regóta kedvelt tárgyai a műgyűjtőknek. Azután Kolozsváry zsánerképei említendőek, melyek a magyar népéletből vannak merítve. Végül Hollós női tanulmányfajel, melyek akármelyik szalonnak kiváló díszé: képezhetik. Az újonnan érkezett képekre annál is inkább felhívjuk a művásárlók figyelmét, mert azok ez idő szerint rendkívül olcsó áron kaphatók. A képek Weisz és Klein cégnél díjtalanul megtekinthetők.

* Léghajó és automobil verseny Bordeaux és Nizza között. A világ lázas kíváncsisággal lesi a kormányozható léghajó problémájának megoldását. A hadügyi kormányok milliókat szavaznak meg egy oly szerkezet feltalálására, mely az embert a levegő urává teszi. A német császár épen tegnap nézte végig Zeppelin gróf felzárkását s a szenális feltalálót előtt kifejezte szerencsekívánatait. Ezt az érdekesen izgató kérdést természetesen felhasználja a közönség gyönyörködésére az Uránia színház. A léghajót és az automobil, ezt a két csodáját a modern technikának kapcsolta össze ez a két fényes mozgókép, mely a léghajó és a gépkocsinak fenséges versenyét mutatja be. A két világot meghódító közlekedési eszköz újat a természet pazar kincsével telesszort vidéken teszi meg. Az automobil verseny pályája Bordeaux-tól Nizzaig terül el. A bemutatásra kerülő moz-

góképen láthatók azok a fényes ünnepek, melynek keretében a verseny megindul. Az aradi Uránia vasárnap esti műsora ez a remeke tehát valóban szenzációnak mondható.

Sarokba szorított miniszter.

Kátyuba került a végrehajtási novella.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 4.

A képviselőházban ma a végrehajtási novella tárgyalása során nagyon zavaros jelenetek voltak. Nagy György ugyanis a javaslatához indítványt nyújtott be, hogy az állami és községi tisztviselők s özvegyeik nyugdíja egyáltalában ne legyen lefoglalható. A Ház többsége elfogadta ezt az indítványt és ezzel a koalíció cserben hagyta a minisztert, egy ellenzéki képviselő álláspontját téve magáévá.

A szenzációs szavazás eredménye után izgatott futkosás kezdődött. Günther igazságügyminiszter nyomban Wekerlehez sietett és ingerült hangulatban tárgyalta a történeteket. Végül abban állapodtak meg, hogy a dolgot reparálni kell, mert Nagy György módosítása előreláthatólag súlyos károkat okozna a kincstárnak. Ha tudni illik a módosítás érvényben marad, a törvény alapján a jövőben minden állami és községi tisztviselő, ha el van adósodva, egyszerűen nyugdíjaztatja magát és így játsza ki hitelezőit. A tanácskozás után Wekerle és Günther felmentek az elnöki emelvényre és megkérdezték Návayt, nem lehetne-e a szavazást ügyesen meg nem történné tenni. Az elnök azonban kijelentette, hogy az indítványtevés és a szavazás korrektül történt, azon most már változtatni nem lehet.

Ekkor a miniszterelnök magához hivatva az elnöki emelvényre Nagy Györgyöt, akit Grötherrel együtt kapacitálni igyekezett, hogy egyezzen bele valamelyes változtatásba, mert módosítása felletta káros az államra nézve. Wekerle legegyszerűbb megoldás gyanánt azt ajánlotta, hogy a módosítás a kifejezésében: „a tisztviselők és özvegyeik” az „és” szócskát kihuzni, úgy, hogy a módosítás csupán az özvegyekre vonatkozik.

Nagy György azt mondta, hogy ez okirathamisítás volna és erre nem vállalkozik. A Ház az ő indítványát elfogadta, abból tehát törvény lesz.

A miniszterelnök látva, hogy Nagy György nem áll el szándékától, Güntherrel abban egyezett meg, hogy az igazságügyminiszter a törvényjavaslat további tárgyalása során indítványt tesz, amely szerint a nyugdíjra vonatkozó intézkedés csak külön törvényhozási felhatalmazás alapján lépjen életbe. A miniszter ezt az indítványt be is nyújtotta, de Nagy György hevesen tiltakozott ellene s a kormánypárt nagy többsége osztozott a balpárti képviselő felfogásában. Günther látva a Ház hangulatát, kénytelen volt indítványát visszavonni. Az újabb kudarc, amely az igazságügyminisztert ezúttal érte és az utóbbi időben szenvedett vereségek után beavatott körök nem taksálják hosszúra azt az időt, amelyet Günther még a miniszteri székből fog tölteni.

Budapesttől Bécsig lóháton.

Távlovagló verseny a császári jubileum alkalmából. — Főlezer résztvevő. — Károly Ferenc József főherceg is lovagol. — Aradi huszártisztek versenyzése. — A császár díja. — Már folynak a próbák.

Aradi huszártisztek sikere.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 4

Néhány héttel ezelőtt megemlékeztünk arról az érdekes távlovagló versenyéről, melyet a soproni katonatiszti versenyegylet rendezett a múlt hónapban s amelyen két aradi huszártiszt igen szép sikert ért el. Alkalmunk van most egy még nevezetesebb és az aradi közönséget is nagyon érdeklő távlovaglásról beszámolni, mely nemcsak a monarchia sporteseményei között foglal el első helyet, hanem nagy arányaival magára vonja a külföld figyelmét és érdeklődését is.

A távlovaglást maga a közös hadsereg hadvezetősége rendezi és pedig őfelsége osztrák császári jubileuma alkalmából. Részt vesz benne azonban nemcsak a közös hadseregnek, hanem az összes magyarországi és ausztriai fegyvernemeknek tisztikara. A verseny Budapest és Bécs között fog lefolyni október első napjaiban.

Azonban nem annyira a verseny távolsága, mint annak körülményei érdekesek. Nevezetes elsősorban a résztvevők száma. Már eddig is több mint ötszáz tiszt jelentkezett, akik Budapestről, még pedig valószínűleg Kelenföldről majdnem egyszerre fognak elindulni az országúton. Körülbelül három percenként indul el öt versenyző, akiknek azonban tetszésükre van bizva, hogy Budapesttől Bécsig mily utat választanak. A távolságot hivatalosan 275 kilométernek veszik s az eddig tett kísérletek szerint a gondosan előkészített szivós lovaglással körülbelül 14—18 óra alatt tehető meg.

Az eddigi jelentkezők között van Károly Ferenc József királyi herceg, dragonyos főhadnagy, a két évvel ezelőtt elhunyt Ottó főhercegnek huszonegy éves fia; egy tábornok, a közös hadseregtől 157 huszártiszt, 75 dragonyos tiszt, 50 tüzértiszt, 26 vonat-csapatbeli tiszt, 4 méneskari tiszt, 8 különféle intézetbeli tiszt, 16 vezérkari tiszt, a magyar honvédség részéről 62 huszártiszt és egy gyalogos tiszt. A közös hadsereg nem lovasított fegyvernemből egy tiszt sem jelentkezett.

Aradról eddig négy tiszt jelentkezett a 12. közös huszárezredből: Duka Aladár báró kapitány, nemestóthi Szabó Béla főhadnagy, Szubonits György főhadnagy és Jakobovits Jenő hadnagy. A jelentkezők között továbbá van Jombart Lajos nagyszombati huszárfőhadnagy, aki pár évvel ezelőtt került el Aradról.

Különösen nagyszabásúvá teszi a versenyt a kitűzött díjak nagysága. Az első díjat — 40.000 koronát — őfelsége maga tűzte ki. Díjat adott ezenkívül majdnem minden európai uralkodó. Különösen nagy díjakat tűztek ki a német fejedelmek, ami uralkodó családunk főhercegei és főhercegnői, a hadvezetőség, a közös hadügyminiszter és a magyar honvédelmi miniszter.

A díjak odaitélésénél nem egyedül és nem főképen a lovaglás ideje a döntő. Az utról minden lovasnak naplót kell vezetni, melyet az ellenőrző-bizottság tagjai az indulásnál és megérkezésnél aláírnak és megjegyzéseikkel

ellátva, beküldik a versenybírósnak. Az uton a ló és lovas erejét nem szabad végsőig feszíteni és ezért a lovaglás befejezése után megbirált állapot lesz döntő az eredményre. E célból a megérkezés után ugynevezett kondícióvizsgát tartanak: a versenyző lovával a bécsi Praterben levő Chria nagy lovagló területét körüllovagolja egyszer trappban, egyszer galoppban és közben két akadályt ugrik. Ennek eredménye döntő fontosságú lesz a díj kiosztásánál. Így megtörténhetik, hogy nem az először beérkezett nyeri el az első díjat.

Az ut kipróbálására már most folynak a próbák. A jelentkezők automobilon vagy kerékpáron tanulmányozzák a Budapest—Bécs közötti utakat, mivel épen az ut helyes kiválasztása egyik főkélléke a sikernek. Az egyik aradi versenyző, nemestóthi Szabó Béla a közeli hetekben kerékpáron fogja bejárni az utat.

Megemlítjük végül, hogy a soproni katonatiszti versenyegylet által rendezett távlovaglás eredményét a napokban fogja kihirdetni a versenybírósnak. A két aradi versenyzőnek, Duka bárónak és nemestóthi Szabónak e versenyen elért rekordjáról már megemlékeztünk és mint most értesülünk, mindkét huszártiszt az első nyertesek között lesz. A versenyegylet elnöke a napokban táviratilag gratulált a két tisztnak az elért bámulatos eredményhez és jelezte, hogy a díjkiosztásról legközelebb fogja őket értesíteni.

Sündike megnyerte a pónit.

Újabb események a Juhar-család regényében.

*

A városi getti játékbankban hatalmas tombola volt. Ez a tisztes játék, amelyet az új és új formákat kereső nyereszenvedély ázott ki az elmúlt századok sirjából, hibetelen módon tudta izgatni az aradiakat. Az emberek buktak a tombolára és a tizenöt krajcáros szivarhamutartónak, amelyet a boltból világért se vettek meg, egyszerre óriás értéke lett, ha ambó tárgygyá avatták.

Juharékát a tombola közönségének első sorában találjuk. Juhar Boncinak egy bankifju mondja el a Fidiuss viccét, a másik leány ellenben egy tüzéronkéntest kinöz.

Magának a nemes játéknak csak a fiu, Juhar Sündike adja a lelkét. Elkérte a papa, mama, a két leány, a bankifju és a tüzéronkéntes tombola kártyáit és azokat úgy teríti ki maga előtt, akár Napoleon a haremzók térképeit.

— Jaj, csak az enyém lenne a póni!

A tombola főnyereménye ugyanis egy póni ló volt. Az olvasó mindjárt nem fogja furcsának találni ezt, ha eláruljuk, hogy ez időben még lehetlenebb tárgyakat tűztek ki tombola nyereményekül. Az egyik vendéglős a primadonna fürdőszobáját, a másik a víztornyot, a harmadik egy mozgatónyelvény-színházat, és így tovább. Megesett, hogy valamelyik tombolát így hirdették:

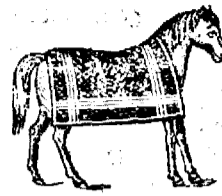
A tombola nyerőjének utódja ki fog aszfaltoztatni.

H réven kapott a Kapa-utca aszfaltburkolatot.

Szóval ez alkalommal a főnyeremény egy póni ló volt. Nem írjuk le az izgalmakat, a kinos várakozást, a mely ezt a játékot végig kísérte és a melynek sodra főként Juhar Sündikét ragadta magával. Ugorjuk át ezt az időt, egész addig, a mikor Juhar Sündike rettenetes bődülettel ugrott fel az asztal mellől és egy számtanásost, három divatár-

kereskedőt és két román képviselőt átugorva, a tombola asztal mellett termett.

— Megnyertem a tombolát! Ide azzal a pónival!

A póni, a szelíd kis állat csakugyan Sündikéé lett. Csakhamar azt kellett tapasztalni, hogy ez meglehetősen kellemetlen nyeresemény. Nem szólva arról, hogy folyton beharapott Juhar M. Mihály dr. Wellington-rosté'yosába, a hazavitelnél sok gondot okozott.

— Hagyjuk itt, majd holnap reggel elködök érte.

— Az nem létezik, — mondta Sündike. — Nem azért nyertem, hogy itt hagyjam. Az a bitang vendéglős még az éjjel kleserélhetné egy rosszabb fajta lóval. Hazaviszszük!

Hazavitték. A kapunyitáskor Juhar M. Mihály dr. azt mondja a házmesternek:

— Szlovák, kösse be valahol éjszakára ezt a lovat, amíg holnap istállóról gondoskodunk.

— Hová gondolsz papa? A pónit fölviszem az én szobámba. A nevelő ur mellett egészen elfér. Ugye apukám, nem kell elválni ettől a szép pónitól...

Sündinek ezt a kívánságát se lehetett megtagadni. A pónit odakötötték az öreg könyvszekrényhez és egy zongoraszéken adtak neki enni. Miután alomszalmáról sem lehetett gondoskodni, a vendégszoba hamis bokhera-szőnyegét terítették alája.

Az éjszaka elmúlt valahogy, de a következő nap rettenetes eseményeket hozott a Juhar-családra. Sündiketermészetesen minden idejét a póninak szentelte, amelyet még a hajnali órákban Tanár urnak nevezett el. Délelőtt felült Tanár ur hátszára és belovagolt az ügyvédi irodába, amely tele volt kliensekkel. Mikor a kliensek ijedten rebbentek szét, azt mondta:

— Mit félnek. Ez az egyetlen kliens, aki úgy megy innét el, hogy a bőrét nem huzzák le.

Bevonult Juhar Kutyus zongoraleckéjére. Ennek a látogatásnak az volt a célja, hogy a nemes állatot zenéhez szoktassa, ahogy azt a huszárlóval teszik. A kísérlet balul ütött ki. Alig kezdte el Kutyus a Matild, maga minden éron sülleni akar című szimfónia első akkordjait játszani, a ló felhőkölt és egy esomó nippet összetörve kirohant.

A megijedt leányt Sündike még szemrehányásokkal is illette.

— Falcsul játszottál, azért ijedt meg.

Sündike ezután a Tanár ur hátszára belovagolt a konyhába, a hol követelte, hogy a szakácsné a lónak birsalma-sajtot adjon. Tiszteletét tette a mamájánál, aki előtt az a baleset érte, hogy a Tanár ur tizedszer dobta le a hátáról a ezzel Sündike testén ép annyi folt lett, hogy több már nem férhetett rá. Sündike a cirkuszban úgy látta, hogy ilyenkor a lóval szigorúan kell bánni. Hozzá vágta a ló szügyéhez Zóla Nanáját, a melyet a mamája ép olvasott. A póni erre hátra ugrott és Juhar mamát oly érzékenyen találta, hogy Renée urnó a legbecsületesebb ájulásba esett.

Igy folyt ez tovább az eleven tombola-tárgygyal. A család fő, Juhar M. Mihály dr. is elmenekült hazulról és óránként ezt telefonálta a kávéház fülkéjéből:

„Otthon van még a ló? Addig nem jövök haza.”

A tizedik telefonálásra ez a válasz érkezett:

A pónin tul adtunk. Sündi bög, gyere haza, pakkolni, holnap utazunk.

A Népszínház ügye a Házban.

Apponyi gondoskodik a tagokról.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 4.

A Népszínház ügye ma a képviselőháza is bekerül. Post festa. Mert immár teljesen bizonyossá vált, hogy a kultuszminiszter a színházat bérbevette. Ujabb bizonyosság erre az, hogy Kovács Ernő dr. kormánypárti képviselő e tárgyban bejelentett interpellációját visszavonta, visszavonták a többiek is és csak a balpárti Farkasházy Zsigmond intézett interpellációt a Nemzeti Színháznak a Népszínházba való áthelyezése tárgyában. A kultuszminiszter azmal nyugtatta meg az interpellálót, hogy a színház végkielégítését személyesen fogja felülbírálni és a Népszínház bérlete, ha a minisztérium meg nem váltja, ugyis megszűnt volna s ez esetben kétséges lett volna a tagok végkielégítése.

A miniszter a bérleti szerződést már alá is írta s a Népszínház bérleti a szerződést a maguk kérésével kapcsolatban ma juttatták a polgármester kezébe.

A képviselőház mai ülésén Farkasházy Zsigmond hozta szóba interpelláció alakjában az ügyet. Több terv merült fel, ugymond, a Nemzeti Színház ideiglenes elhelyezésére nézve, de ezek közül a Népszínház átvételére vonatkozó a legszerencsésebb. Főleg a Népszínház személyzete szempontjából hátrányos ez a terv, mert a személyzet annak megvalósítása esetén jelentékeny károkat szenved. Indokolatlannak tartja egy nagy műintézet beszárását, amely magyarosító munkáját még nem fejezte be. A Nemzeti Színház játszóka az operában, vagy lehetne más megoldást találni. A szóban forgó nagy megváltási összeg magánvállalkozónak jutna, nem kulturális céra. A kormány pénzének spekulánsok kezére jutását engedni nem szabad. Kéri a minisztert, ne adja oda nagy nevét ilyen burkolt célszerű machinációkra.

Apponyi Albert gróf kultuszminiszter kijelenti, hogy a Nemzeti Színház ideiglenes elhelyezése tarthatatlan. Vannak akik biznak, hogy ha eddig nem történt szerencsétlenség, ezután se lesz, ő azonban felelőssége tudatában e felelőségekben nem osztozhatik. A Nemzeti Színház tüszbistonságáért őt terheli a felelősség, ezt tovább most nem vállalja. Személyesen győződött meg az állapotokról és nyomban elhatározta annak megszüntetését. Az új Nemzeti Színház felépítése azonban éveket vesz igénybe, addig új hajlékról kell gondoskodni. Ahány terv felmerült, mindig követte egy egész özönya az ellenmondásoknak és kifogásoknak. A maga részéről okvetlenül szeretne volna a kérdést a budai színházzal megoldani, de az érdekelt felek közbejárása folytán e megoldást lehetlenné tették.

Jelenleg a kérdés úgy áll, hogy megérlelődött benne a gondolat, a Nemzeti Színházat ideiglenesen a Népszínházban elhelyezni. A kérdés illetően megoldását szerencsésnek tartja és e megoldás csak épen annyiban nem perfect, amennyiben más tényezőknek is van beleszólásuk, a maga részéről hozzájárul. Minden olyan terv, amely új építkezéssel jár, kétségtelenebb annál, amely a már meglévő épületben való elhelyezés mellett dönt. A Népszínház megfelel az állam érdekeinek, sőt pénzügyileg nagyon előnyös, mert az államnak nem kerül pénzébe.

Farkasházy Zsigmond: Ingyen fogják átengedni a Népszínházat?

Apponyi Albert gróf kultuszminiszter: Itt jogátengedésről van szó, ezért természetesen

pénzt kell fizetni, de a négy évi bevételből a megváltási összeg meg fog térülni. A Nemzeti Színház ideiglenes elhelyezésének e megoldását tartja a legszerencsésnek. Egyetlen komoly terv lebeg szeme előtt, az, hogy a Nemzeti Színház a Népszínházban helyeztessék el. A tagokra nézve mindenestre helyes lesz, ha békés uton az ő közöselnek közbejárása mellett tisztességes végkielégítést kapnak. Az adott körülmények között minden lehetőséget meg fog tenni erre nézve.

Farkasházy Zsigmond a miniszter válaszában a színház személyzetére vonatkozó részét tudomásul veszi, a válasz többi részét azonban nem.

A Ház a miniszter válaszát tudomásul vette.

HIREK.

Rejtélyes gyilkosság.

— Egy házaspár rémtette. —

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 4.

Egy nyugalmazott vasuti főkalauznak rejtélyes megölése foglalkoztatja most a budapesti rendőrséget, amely hosszabb nyomozás után egy házaspárt tartóztatott le a gyilkosság gyanúja miatt.

Budán a Fény utcában a Ganz gyári alkalmazottak számára épített pavillonok egyikében lakik Kristyán Antal és felesége: Illés Irma. Kristyán felügyelő a Ganz-gyárban. A házaspárnál lakott albérlésben Hajnal Károly, 61 éves nyugalmazott vasuti főkalauz. Az utóbbi időben a házaspár és a bérlő között igen gyakori volt az összetűzés. A múlt hónap 23 án is, mikor a házaspár este 10 óra felé hazatért, verekedés volt közte és Kristyánék között. A szomszédság nem nagyon törődött ezzel, mert megszokták már az ilyenféle lármát. A verekedés különösen sokáig tartott. Másnap reggel 9 órakor Kristyán, a Ganz-gyár orvosához sietett és elmondotta, hogy néhány perccel ezelőtt bérlője rosszul lett és elájult. Az orvos lakásukra sietett, de mikor odaért, az asszony rémült arcával jelentette, hogy bérlőjük már meghalt. Az orvos rögtön konstataálta, hogy a halálnak már legalább 5-6 órával ezelőtt kellett megtörténnie. A vizsgálat közben Hajnalon az erőszakos kimulásnak több jelét vette észre. Értesítette a rendőrséget, amely kivitte Hajnal holttestét a bonctani intézetbe. A megrettent boncolás kiderítette, hogy a halál *fojtogatás következtében állott elő*.

Azóta kihallgatták a házaspárt, a szomszédokat és végre ma *letartóztatták a Kristyán házaspárt*.

Mindketten tagadóban vannak. A rendőrség megállapította, hogy Hajnalnak volt egy kis őrzött vagyona és most azután nyomoznak, vajjon rablógyilkosságnak, vagy egy elfajult verekedésnek lett áldozata Hajnal.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 5-én az időjárás: Meleg, zivatarok.

— Kinevezés. A belügyminiszter Sorbán János miniszteri titkári címmel és jelleggel felruházott miniszteri segédtitkárt — Aradvármegye volt főispáni titkárárt, — valóságos miniszteri titkárrá nevezte ki.

— A perzsa ferradalom. Londonból jelentik: Egy itteni lap teheráni jelentése szerint a sah tanácsadói az orosz párttal együtt három pártra oszlanak, amelyek közül nyilvánvalóan az orosz párt befolyása a legerősebb. Ugyanazon lap híradása szerint az orosz bank sürgősen a kereskedőket, hogy kötelezettségeiknek a melyek 1 és fél millió font sterlingre terjednek

tegyenek eleget. A kereskedők, akik nem tudnak fizetni, ezt ürügyül tekintik, hogy a bankokat zárva tartásák. A nacionalisták ismét akcióba lépnek.

A Daily Mail jelenti Teheránból: A vidékről érkező táviratok rendkívül szigorú cenzúrája miatt a tehráni helyzetről nem tudnak semmi biztosat. Az alkotmánypártnak két napig sikerült állását megtartani, de az ellenlábor azóta csapaterősítéseket kapott és most ismét előnyben van.

— Öngyilkos iskolai igazgató. Budapesti tudósítónk jelenti: A rákoskeresztúri temetőben ma délután hat órakor Tanos Béla, a Hermán-utói polgári leányiskola igazgatója neje sírján revolverrel főbe lőtte magát és nyomban meghalt. Tettét buskomorságában követte el, mert nem tudott neje nélkül élni, aki három évvel ezelőtt szintén öngyilkossággal vetett véget életének. Az öngyilkos igazgató hat gyermeket hagyott hátra.

— A fütty, fütty marad. Utolsó felebarátaink idegei bizonyára megnyugvással vették volna tudomásul, hogy a vasuti füttynek baalkonyult. Ez a hír terjedt ugyanis el, amely arról is tudott, hogy a Máv. igazgatósága 1909. január elsejétől rendelettel hatályon kívül helyezi a kellemeilen, éles füttyöt, ami a vonatok érkezését és indulását jelenti. Hát nagyon korán örültek a neuraszténiában megöszült városi emberek. A Máv. egyszerűen füttyül rájuk és a füttyre, szó sincs róla, hogy a vasutasokat megfoszszák a füttyüléssel járó gyönyörűtől. Kérdezősködünk a pályaudvaroknál és az üzletvezetőségnél s mindenütt azt a választ kaptuk, hogy a fütty régi jogában marad. Szemvedő embertársaink pedig tovább kapkodhatnak, amikor a vészcs füttyzót hallják.

— Egy ujságíró tragédiája. Budapesti tudósítónk jelenti: A soroksári Dunaágból tegnap délután egy uriasan öltözött férfi holttestét fogták ki. Megállapították, hogy az illető Rauch Zoltán negyvenhét éves hírlapíró, aki közel harminc esztendő tölthet a vidéki szurnalisztika szolgálatában. Legutóbb Miskolcon volt lapszerkesztő, kiadója azonban felmondott neki. Azóta nem tudott álláshoz jutni, feljött tehát a fővárosba, de itt is sikertelenül járt. Szombaton levelet kapott, amelyben értesítették, hogy egy állás elnyerése iránt beadott folyamodását elutasították. A szerencsétlen ember ezen annyira elkeseredett, hogy a Dunába ugrott és belefullt.

— Budapesti szélhámcsok Nagyszalontán. A budapesti rendőrség, mint azt megirtuk, napok óta kutatott két nagyszalontai fiatalember után akik bűnös uton, a község jóhiszemének kihasználásával szereztek pénzeket, azután megszöktek. Herczeg Antal és Herczeg Ferenc a neve a csaló fivéreknak, akik néhány évvel ezelőtt ásványvízkereskedést nyitottak a fővárosban, ahol hőzönséges vízvezetékli vizet bocsátottak áruba Salvator viz gyanánt. Ezt a bűnös manipulációt sokáig űsték, míg végre egy vizsgáló bizottság rájött a csalásra. A bűnös fivérek még azt a kevés ásványvizet is, amit erre a manipulációra felhasználtak, tisztességtelen uton szereztek be. Egy vidéki gyógyszerésztől 1500 korona értékű Salvator vizet szereztek be s amikor az összeg esedékessé vált, nem ismerték el a fennálló tartozást. Tegnap este azután tudomására jutott a budapesti rendőrségnek, hogy az egyik csaló Herczeg Antal Nagyszalontára szökött. Rögtön táviratostak az ottani rendőrségre, hogy a csalót megérkesseker tartóztassák le. Ez azonban nem sikerült. Mint Nagyszalontáról jelentik: Herczeg tényleg megérkesett Szalontára, ott felkereste atyját, Princes Lipótot, akinél a *bűnös uton szerzett pénzből nyolcvan koronát helyezett el*.

A rendőrség erről idejében tudomást szerzett, megjelent Princz lakásán és a pénzt lefoglalta, a székhámosok tartózkodási helye azonban egyelőre ismeretlen.

— A júliusi időjárás. Azok számára, akik a júliust odabaza töltik el és lehuzott görredőnyök mögött nyaralnak, egy kedves boldog, megnyugtató hírt tartogat a Meteor. E hír azonban éppen olyan örömmel szolgálhat azon boldog kiválasztottaknak, akik a Lidón, Velencében, a legmagyarabb tengorparton: a Füredekén, vagy legalább is a Hegyalján nyaralnak. Julius igen mérsékelt hőmérsékű lesz, mondja a Meteor. Sőt nagyobb részében a csapadékos jelleg a tulnyomó. Ilyen csomópontok a 7-iki, 15-iki, 19-iki, amely különben egészen hűvös. A hónap utoljára esős és hűvös az időjárás. Így hát az egész hónap csupa esőből állana. De nem kell megijedni. A nagy Véletlen, a kirándulók és nyári szerelmesek Istene gondoskodott előrelátóan, hogy ez ne történhessék. Napkitörések, erős napki törések lesznek sűrűn és ezek mérsékelni fogják a légkör esős kedvét. Mérsékelni fogják egész hónapra keresztül. Amely körülmény okul és módul szolgálhat arra, hogy akik nem mentek nyaralni, augusztus elsején is bizó reménységgel tekintsenek az ég, illetve a Meteor felé...

— Hamis huszkoronás a postán. A Kovács-házal postahivatalnál tegnap Alexi Károly főfőkereskedő 1000 korona papírpénz között egy darab hamis 20 koronás bankjegyet is hozott. A felvevő postahivatalnok észrevette a hamisítványt és nyomban lefoglalta azt. Értesítette a csendőrséget, jegyzőkönyvet vett fel és az ügyet az igazgatóságnak, és a szegedi kir. ügyészségnek beterjesztette. Alexi Károly állítása szerint a pénzt Battonyán az országos vásáron kapta mert vásár előtt 20 koronás papírpénze nem is volt. A hamisítvány száma 081147 sz. 1910. ugy a magyar, mint a német felírású oldalon a női fej és a mellette látható angyal durván árnyékol s különösen a magyar oldalon elmosódott.

— Elítélt kereskedő. Bauer Károly aradi borkereskedő hosszabb idő óta üzleti összeköttetésben állott a Grün és társa budapesti posztó-nyagykereskedő cég főnökével, Grün Lajossal, aki tőle borokat szokott vásárolni. Mikor Bauer egy alkalommal levélben kérte Grűnt számlája kiegyenlítésére, ez egy német nyelvű levélben ezt írta vissza: „Az Ön által szállított „panca“ élvezhetetlen és ha tudtam volna, hogy ilyen sillány árut küld, az első részletet sem fizettem volna meg.“ A levélben foglalt kifejezések miatt Bauer becsületsértésért feljelentette a fővárosi kereskedőt az aradi járásbírósnál. A májusban megtartott tárgyaláson a bíróság Grűnt felmentette, azzal az indoklással, hogy az inkriminált kifejezések nem tartalmazzanak becsületsértést. Bauer sz ítélet ellen felbuzott s így az ügy a törvényszék büntető felelővitéli tanácsa elé került, amely mai ülésén kimondta, hogy a levél tartalma olyan, hogy alkalmas egy tisztességes cég üzleti reputációjának ártani és neki károkat okozni s az első bíróság ítéletét megváltoztatva Grün Lajost negyven korona pénzbüntetésre ítélte.

— Új gazdasági tudósítók. A földművelési miniszter Arad vármegye aradi járására nézve Fábik János ujanáti lakost, Csánád vármegye battonyai járására nézve Lukács János toronylakost a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

— Tolvaj az előszobában. Hecht Arnold dr. tiszti orvos lakásának előszobájából egy esernyőt, egy női szoknyát, egy férfikabátot és egy arany karikagyűrűt „Gizella 1901. VI/11“ bevéséssel elloptak. A rendőrség a tolvajt keresi.

— A pumpoló recitátor. Érdekes átirat érkezett ma Pozsony város tanácsától a polgármesterhez és az alispánhoz. Felhívja egy város, mint a vármegye figyelmét egy Störk Zsigmond, pozsonyi illetőségű vándorszínészre, illetve recitátorra, aki minden várost, amelyben csak megfordul, pillanatnyi pénzszavarára

való hivatkozással megpumpol. Természetesen ezen szokásának folytonos recitálása Pozsony város zsebének igen fáj, mert a Pitűnő szülőtje által felszedett segélyösszegeket neki kell megtéríteni. Az érdekes és szokatlan megkeresés így szól:

„Mint hogy Pozsonyban 1856 évben született, pozsonyi illetőségű Störk Zsigmond vándorszínész, illetve recitátor az ország különböző helyén illetőségi helyének terhére egyes hatóságoktól mind sűrűbben segélyeket vesz fel, felkérjük a törvényhatóságokat, hogy a nevezett egyén által különböző ürügyek alatt fizetési igénybe vett pillanatnyi segélyek kiszolgáltatásától alsóbb hatóságokat, illetve a községeket eltiltani sziveskedjék, mert az adott segélyeket a jövőben megítélni nem fogjuk.“

— Minden okos ember oda törekszik, hogy pénzt minél előnyösebben gyümölcsöztesse! Ezen általános, célszerű elvvel fogva pénzüket oda helyezzük el, ahol legtöbbet jövedelmez. Ez okból ajánljuk az Aradi Hitelbank és Takarékpénztár Részvénytársaságot (Salacz-utca 6 sz.), mivel ezen intézetnél fizetik állandó betétek után a legtöbb betétkamatot. Szükség esetén a betéteket fölmondás nélkül is visszaadják. A betevők kívánatra egy új rendszerű „Selfmen“-féle takarékperselyt is kapnak ingyen, mely az otthoni takarékoskodást teszi lehetővé. 2265

— A legjobb márciusi kiviteli sör csak Schuch Ferenc Milleniumi sörcsarnokában kapható. 1947

— Molypusztító és rovarpor legjobb minőségben Vojtek és Weiszlár Aradon. 191.

● A kiváló bőr- és Mthiumos gyógyforrás ●

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köbvényéknél, orokorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású. Természetes vasmentes savanyúvíz.

● Kapható árványkereskedésben vagy a Szinye-Lipóci Saluator-Forrás Vállalatnál Budapest, V. Radóifrakpart 8. ●

Uj könyvek.

* Budapest. Lux Terkának, ennek a nagy talentumu ironónak ismét új könyve jelent meg, hogy mindinkább izmosodó tehetségéről bizonyosságot tegyen. Munkájának, amely regényes korrajz, „Budapest“ a címe a főváros többé kevésbé ismert alakjai vonulnak föl benne, érdekes mese keretében. A mű, amely széles körökben fog feltűnést kelteni, minden könyvkereskedés utján kapható. Ára 2 korona 40 fillér.

* Minden okos ember oda törekszik, hogy pénzt minél előnyösebben gyümölcsöztesse! Ezen általános, célszerű elvvel fogva pénzüket oda helyezzük el, ahol legtöbbet jövedelmez. Ez okból ajánljuk az Aradi Hitelbank és Takarékpénztár Részvénytársaságot (Salacz-utca 6 sz.) mivel ezen intézetnél fizetik állandó betétek után a legtöbb betétkamatot. Szükség esetén a betéteket fölmondás nélkül is visszaadják. A betevők kívánatra egy új rendszerű „Selfmen“-féle takarékperselyt is kapnak ingyen, mely az otthoni takarékoskodást teszi lehetővé. Ezenkívül egy előkelő biztosító társulat is kezekedik ez értékekről.

* Szegény emberek. Bibleszések. Irta Kemény József. A kötet tizenkilenc apróbb novellát, rajtot s hat kicsiny képet tartalmaz. A könyv Győrött jelelt meg, annak jelöl, hogy a vidéken is teremnek irodalmi színvonalon álló munkák. Ára 2 korona. Kapható minden könyvkereskedésben.

* Tátrakalauz (1905.) Utmutató a Magas-Tátrába s a Tátravidéki Fűrődökre. A Magyarországi Kárpátgyűlés közreműködésével szerkesztette Dr. Szontágh Miklós kir. tanácsos. A szerző halála után átnézte Dr. Jarmay László. Térképpel, 3 kiadás. Ára köve 3 kor. Kapható a kiadó: Singer és Wolfner könyvkiadóhivatalában, vagy bármely könyvkereskedésben.

* Mozgó fényképek. Tizenkét novelláját, kis elbeszélését, elmefuttatását gyűjtötte össze a címen Falk Zsigmond dr. egy igen díszes külsejű kötetben. E kötet majdnem 200 oldalra terjed, amely csupa kellemes, bájos reminiscenciából áll. Falk dr. eleven modern és sokoldalú író, a kinek érdeklődését az élet mindenemű jelensége lekötö és visszhangra készíti. Akár az aglegénysorból, akár a munkások

nyomorából, akár a löverseny mozgalmak teréről hódít tárgyat, mindig az igazság hangján szól. Írásai bizonyos komolysággal vannak megírva, mégis gyözedelmeskedik mindenkor az arany ifjuság ereje, és kellemesség, üdévé tessék az olvasást. Könyvének utolsó darabja komoly kis dramolett, a melynek nemcsak olvasva, hanem a színpadon is volna hatása, ha kelőlőkép elmélyítene. A Rákóczi-kultuszról szóló cikke ellenben, bár okos és fején találja a szöveget, kéri környezetéből. Honti Nándor és Kovács Károly nagyon szép művészi illusztrációkat készítettek a szöveghez és könyvdiszt az egész kötet ékesítésére; a Pesti Könyvnyomda Részvénytársaság pedig a maga teljes készségével járult Falk dr. könyvének tetszetőssé tételéhez. A Mozgó fényképek et Singer és Wolfnerék adták ki (Budapest, Andrassy ut 10., ára 5 korona. kapható bármely könyvkereskedésben.

B—s.

TORVÉNYKEZÉS.

Ezer feljelentés egy pénzügnyök ellen.

— Hagymást ur közvetít. —

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 4.

Rövid idővel ezelőt még hangzatos szavú apróhirdetések tudatták a kölcsönt keresőkkel, hogy Budapesten a Dohány-utca 90. szám alatti Általános Hitelszerző Vállalat az egyetlen ebben az országban, amelynél tisztességes kölcsönületeket lehet lebonyolítani.

A hangos reklámmal dolgozó vállalatot csakhamar özönével keresték fel a kölcsönvadászok, akiket maga a vállalat tulajdonosa, Hagymási Ármán ügynök fogadott. Nem volt olyan kérelem, amelynek teljesítését meg ne ígérte volna s nem volt olyan kölcsön összeg, amelynek előteremtésére ne vállalkozott volna — természetesen előzetes eljárási költségek, információ díjak előlegzése ellenében. Hogy azután az ígért kölcsönösszeget nem szerezte meg, az csak azon mulott, hogy Hagymási Ármán mindig „in sich“ az előlegekre dolgozott.

Navarovszky Margit elárulónő is felkereste s 300 korona kamat nélkül kölcsön megszerzésével bizta meg. Hagymási nyomban 80 korona előleget kért és kapott tőle. Mikor hetek multával a kölcsönt kérő sürgetni kezdte a pénzt, Hagymási azzal állott elő, hogy a bank csak 600 korona kölcsön folyósítását szavazta meg, de ezen pénz kinttartásához neki még 40 koronára van szüksége. Navarovszky Margit ezt az összeget is lefizette neki, de a 600 koronát nem kapva meg, mert Hagymási Ármán akkor már több száz megkárosított ügyfelének feljelentésére a rendőrség lakat alá tette. Navarovszky Margit ügyvédje Tarján Mihály dr. utján szintén feljelentette csalás véttségéért a székhámos vállalat tulajdonost. Ma tárgyalta ezt a panaszt a budapesti büntetőjársbírósnál Bönke járásbíró. A tárgyaláson kiderült, hogy Hagymási megdöbbenően nagyszámú ügyfelét károsította meg s közel ezer feljelentés van ellene Ezek nagyrészt azonban a kicsalt összegek visszafizetése által visszavonatta, de Wenczel Árpád ügyész megbízottvadjára a bíróság Hagymási Ármán újabb 3 havi fogházra s nem fizetés esetén 20 napl fogházra átváltoztatandó 200 korona pénzbüntetésre ítélte. Egyben az ügyész megbízott iadványára elrendelte a bíró Hagymási Ármán előzetes letartóztatásának további fentartását. A vádlott felelővitéli az ítélet ellen.

§ Zsebtolvajlás. Maizik Imre zenetanár feljelentést tett a rendőrségen, hogy június tizenhatalcadikán délelőt, míg ő a Langyel Lőrinc házában kiűtött tüzet bámulta, a tömegben valaki elcsonté duplafedélű tulaczüst óráját láncostul. A rendőrség áttette az ügyet a járásbíróshoz, amely ismeretlen tettes ellen megindította az eljárást.

Legujabb divat blousok ... 2.90

Rendkívül nagy választékban.

2044

Legujabb divat pongyolák ... 5.90

Taft selyem zupponok ... 6.90

RADÓ GYULA női felöltő árúháza.

KÖZBAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Az ujaradi tejgazdaság.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 4.

Az élelmiszer hamisítások egyik legutabban és sajnos, a magyar büntető törvény hiányossága folytán, csak vétségnek deklarálható neme a tejnek meghamisítása. Az egész sajtó egyhangulag követeli és napról napra sürgeti a tejhamisítás emberpusztító erejének szigorú, drákói szigorú törvényhozási intézkedéssel való csökkentését. Külön szót kellene nyitnunk azoknak a bolckelen embereknek a kiplengőzéséről, akik úgy a csecsemő gyermeket, mint a felnőtt embert a naponta drága pénzen megvett hamisított tej révén lassankint gyilkolják meg. A közelmúltban rántottuk le a leplet az okról a jámbor falusiakról, akik az ótombonál kut forrásjában található „tejkészítő” telepen, fertőzött, tokszín kultúrákkal telített vízzel hígították a nélkülözhetetlen mindennapi táplálékunkat — a tejet.

Azonban ezeknek az állapotoknak egy nagy részén segíteni fog egy **Arad tejellátására nézve nagy jelentőségű vállalkozás.**

Az ujaradi uradalom, melynek tulajdonosa báró **Nopcsa-Elekné, az országos hírnevű főthi uradalom mintájára tejgazdaságot létesített. A tej tehát ezúttal tisztán, kamisítatlanul fog a termelés helyéről a városba kerülni. Maga a tejgazdaság valószínűleg látványosság. A legkiválóbb minőségű tehénállomány tejet mintaszerűen bennedezett, pedáns tisztaságú helyiségekben, lelkizemereles felügyelet alatt a dolgozók fel. És hogy a kisnyben való árusítás révén se lehessen a tejet hamisítani, az uradalom Ujaradon, **Rákóczi ut. 8. szám** alatt modern technika vívmányával berendezett **tejcsarnokot** nyit.**

Az aradi közönség igényeit szem előtt tartva, a legjobb teljes tejet **hűsítő szállítva, légmentesen elszárt, szabaddalmazott palackokban, nagyobb mennyiséget pedig kannákban. A szállítás minden reggel közvetlen fejés után történik, úgy, hogy a vevők már reggel hat órákor megkapják a tejet.**

A tej ára hűsítő szállítva, Aradon **húszonkét fillér.**

Tejmegrendelések előjegyezhetők az ujaradi uradalmi szűfőraktárnál **Aradon, Boros Béni-tér 23. szám** (telefon szám 110), továbbá báró Nopcsa Elekné uradalmi központi irodájában Ujaradon (telefon 68).

A nagy közönség bizonyára örömmel veszi tudomásul ezt a modern intézményt, melynek jótékony hatása a közegészségügy javulására előre látható.

— **Mesterséges kenderáztatók Aradmegyében.** Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter rendeletére Arad, Bihar, Szabolcs, Temes és Zemplénmegyékben azon a vidékeken, ahol a kendertermelés a talaj és egyéb viszonyok következtében különösen indokolt, — széleskörű akció indult meg mesterséges kenderáztató központok létesítésére, a kendertermelés nagyobbarányú fölkarolására. A miniszter felhívására a négy vármegye érdekeltjei tanácskozásokat tartottak s ezeknek eredménye, hogy

Aradmegyében 13, Biharban 21, Szabolcsban 9, Temesben 14, Zemplénben 12 hely jelöltetett ki, ahol a kendertermelő vidék részére mesterséges kenderáztatók létesülnek. Darányi földmívelésügyi miniszter kiáltásba helyezte, hogy a községeket a mesterséges kenderáztatók létesítésénél államsegélyben részesíti. A tervek szerint már a jövő évben a kenderáztatók létesülnek is.

Gabonauzleti hetiszemle.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 4.

Mosé, mikor már az aratás megindult, egyik az első. Persze ez most inkább káros, mint hasznos. A lesvatott gabonára kedvezőtlen, a tengerre pl. üdös hatással van a csapadék.

A gabonauzlet irányzata mintha megállapodott volna, bevárando a próbacsépeket, amikor is határozottabb adatok birtokában, indokoltabb lesz az árfolyamoknak fel, vagy lefelé való irányítása.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 4.

Amerika 1/2-al olcsóbb. 15 ezer mm. 10 fillérel olcsóbb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Buza októberre . . .	10.91 - 10.92	10.90 - 10.91
Zab októberre . . .	8.38 - 8.39	8.36 - 8.37
Rozs októberre . . .	8.98 - 8.99	8.99 - 9.00
Tengeri májusra . . .	7.07 - 7.08	7.03 - 7.04
Tengeri júliusra . . .	7.05 - 7.06	7.08 - 7.09

Zárul 5 órákor:

Utőtőzsde üzlettelen.

IDEGENEK ARADON.

— Július 4. —

Központi szálloda. Schuk József igazgató Budapest. — Schner Béla utazó Iszkrony. — Csah Lipót fakereskedő Vitalisfalva. — Gerper Anna tanítóné Gelence. — Kovács Alajos miniszteri titkár Budapest. — Elek Miklós utazó Budapest. — Hoff József utazó Budapest. — Krockor Pál kereskedő Budapest. — Roth Mór kereskedő és neje Szatmár. — Nitsch Rezső intéző Barakony. — Tulkán György orvos Szemlak. — Herskovits Lajos utazó Lugos. — Méhes Lajos dr. orvos Oravica. — Könyberger A. dr. ügyvéd Budapest. — Cornean Miklós lelkész Apadia. — Karb Mihályné vállalkozó neje Vulkán.

Fehér Kereszt szálloda. Gróf Dániel utazó Budapest. — Rosenthal Manó hivatalnok Petrozsény. — Schwarz Salamon utazó Ujvidék. — Ernst Ignác joghallgató Módos. — Vermes Andor utazó Budapest. — Ernst Lajos dr. ügyvéd neje Módos. — Kind Hermann marhakereskedő Majszen. — Erdélyi Sándor honvédszázados Debrecen. — Gróf József utazó Budapest. — Stern József utazó Nagyvárad. — Orva Armin utazó Budapest. — Blum Mór utazó Budapest. — Geringer József kereskedő Budapest. — Feplanszky Adolf utazó Budapest. — Fried Mór kereskedő és neje Nagyvárad. — Hauzer Jakab gyógyszerész Bácsfeketehegy. — Székely Nandor utazó Eger. — Karl György utazó Haida. — Kohane M. utazó Bécs. — Eschenbeshor Antal utazó Bécs. — Serner Géza utazó Budapest.

Vass szálloda. Hammel Lipót utazó Budapest. — Szabath Artur tanító Vadászerdő. — Varga Imre tanító Vadászerdő. — Seis László tanító Vadászerdő. — Spitzer Salamon utazó Budapest. — Hacker Ede utazó Bécs. — Sebők Miksa utazó Budapest. — Ifj. Müller Károly magánzó Arad.

Pannonia szálloda. Mikula Imre vendéglős Toronya. — Menczer Jakab kereskedő Nagyhalmagy. — Fischer József kereskedő és neje Szabadka. — Kálnoki Domokos igazgató és neje Magyarbányegyes. — Deheleán Vazul lelkész Hosszuszó. — Nica Sándor lelkész Almás. — Szekeres Károly magánzó Szeged.

NYÁRI SZINHÁZ.

Vasárnap, 1908. évi július hó 5-én:

Délután 3 1/2 órákor, fél helyárral:

Varázskeringő.

Operette 3 felvonásban. Irták: Dörrmann és Jacobsohn. Fordította: Mérei Adolf. Zenéjét szerzette: Strauss Oszkár.

SZEMÉLYEK:

XIII. Joachim Borbély A. Niki, hadnagy Faludy K.
Heléna, leánya Wlassák V. Friderika Zalai Margit.
Lotár, öcsöcs Leövei Leo. Steingruber Kállay Jolán.

Kezdete délután 3 és fél órákor.

Este 8 órákor, rendes helyárral:

Tapolczai Dezső a budapesti Vigaszínház tagjának vendégfelléptével:

Náni

(A glogováci svábok.)

100 arany pályadíjat nyert eredeti népszínmű dalokkal és táncsal, 3 felvonásban. Irta: Follinusz Aurél.

SZEMÉLYEK:

Kreuer Michel Borbély S. Bódi Ujj Kálmán.
Náni, leánya Rontai B. Szilárd Péter Varnai Jenő.
Szepl. fia Faludi K. Róza, leánya Körössy J.
Ozv. Molnárné Benkőné. Lupi bácsi Kulcsár L.
Józsai, fia Hunyadi J. Sándor, fia Tapolczai D.

Kezdete 8 órákor.

URÁNIA SZINHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

A mai naptól fogva színházunkban kizárólag oly képek kerülnek bemutatásra, melyek még sehol sem játszottak. Teljesen új műsor. Válogatott újdonságok.

Műsor 1908. július hó 5-én, vasárnap:

1. Bordeauxi léghajó-ünnepély. Tanulságos. — 2. A püpos sorajegyei. Humoros. — 3. A lovászlegény csinje. Dráma jellegű. — 4. Rövid szerencse. Bohózat. — Az ügyetlen pincér. Kacagató. — 6. A tanácsnok büntette. Dráma. — 7. Automobilcn Nizzaig. Sportkép. — 8. A kísértés. Humoros. — 9. A szőfőr rémes álma. Mulatságos. Minden előadás alatt katonazene játszik. — **Cukrászda.**

Előadások: Vasárnap délután 4 órától kezdve este 11 óráig.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

Helyárak: I. hely 1 korona, II. hely 80 fillér, III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér és V. hely 20 fillér.

NYILTER.

MA

és minden vasárnap

d u 6 órától 11 ig

vagongyári vagy katonazene a fekete bárányban

(Boros Béni-tér 21.)

Elsőrendű sörök és borok.

2384

Kitűnő konyha. — Mérsékelt árak.

Szabad bemenet.

Dr. WIENER GYULA

fogorvosi műtermét

Szabadság-tér 20. szám

Gróf Nádasdy palotába

helyezték át.

Rendel reggel 7 órától.

Vállalkozók és építetők figyelmébe!

Az érdeklődők szives tudomására adjuk, hogy a Branyicska Boózi Márványipar Rt. Gyulafehérvári céggel fenállott összeköttetésünk megszűnven, elismert jó minőségű Banicai építőmestereket ezután kizárólag saját cégünk alatt fogjuk igen előnyös árak mellett t. vevőinknek közvetlenül árusítani.

Megrendeléseket szivességből Kotzander Ignácz fakereskedő ur irodája Aradon is átvesz.

Iszkronyi Fűrészgyár, Livazény, Hunyadmegye.

Az „ÜSTÖKÖS“

a legjobb magyar vicclap.

Hetenkint 20 oldal, színes képek.

Előfizetés: Félévre (jul., dec.) 6 korona.
Negyedévre (jul., okt.) 3 korona.

Aki a félévi előfizetést most beküldi, ingyen kapja az 1907. évi teljes bekötött évfolyamot. (700 oldal vicc, kép, stb.)

Utalványcim: Üstökös, Budapest V. ker. Szabadságtér II. 2348

„MINIMAX“

kézi tűzoltó készülék.

A jelenkor legbiztosabb tűzvédelmi eszköze.

Nélkülözhetetlen minden üzemben, intézetekben, szállodában, üzletekben, irodákban, lakásokban, gazdaságokban.

Egyszerű, feltétlen megbízható, mindenkor oltásra kész!

Az ár, súly és nagyság **Minimuma** az egyszerűség és használhatóság **Maximuma**.
1904. augusztus 1-étől 1908. január 1-éig hitelesen kimutatott 7642 többnyire igen komoly tüzet oltott. 21

Arajánlással, prospektussal, mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál:

Kneffel Károly és Fia

vaskereskedése és szénüzlete Aradon.

A „Magyar Minimax“ gyár r. t. Arad- és Aradmegyei kizárólagos képviselője.

Steckenpferd-Liliom-tejszappan

a legkitünőbb a bőrnek. 2275

Bergmann és Társa Drozda és Teschen a/E., volt és marad a naponkint beérkező elismerő levelek szerint a leghathatósabb gyógszappan pattanások ellen. A bőrt állandóan finoman, puhán tartja és rózsaszínű teint ad neki. Darabja 80 fillérért kapható a gyógtárakban, drogueriákban, illatszerekkereskedésekben és borbélyüzletekben.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK
heti kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. I. em.

Telefon 294. sz.

Telefon 291. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.
Vidéki megkeresésekre — azoknak, a kik a körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk.

1908. július hó 4.

Keresünk:

Aradra: több magyar és német nyelvismerttel és némi gyakorlattal bíró gyakornokot és több tanoncot.

Vidékre: 1 irodai gyakornokot, 1 női alkalmazot, 5 fűszer éscsemege, 4 fűszer és rövid, 4 vegyes, 4 rőfös és divat, 3 vas és fűszer és 1 papír, csetleg üveg és porcellán szakmabeli magyar, román és részben német, tót és szerb nyelvismerttel bíró segédet, több tanoncot.

Ajánlunk:

Aradi elsőrendű fűszer és csemege üzletekben működő idősebb gyakorlott segédet, női irodai alkalmazottakat, akik az Aradi Kereskedők Köre női kereskedelmi tanfolyamot hallgatták, a gépirásban és levelező gyorsírásban jártasak, továbbá 1 irodai gyakornokot, 10 fűszer és csemege, 2 fűszer és festék, 2 vegyes, 2 divat, 1 kézmű, rövid és divat, 2 divat és rőfös, 2 rőfös és rövid és 1 bőr szakmabeli segédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA

Klein Sándor, Keppich Zsigmond,
titkár. 411 igazgató.

Borivóknak a bor keveréséhez!

MATTONI FÉLE
GLESSHÜBLER
SAVANYUVÍZ

A dugó égetés
közömbösíti
a bor savanyúságát,
íze kellemesen pezsög.
Nem festi a bort.

Szépitő-kúrát

végezhet mindenki odahaza, ha egy Dr. JUTASSY-féle készletet beszeres. Ilyenek:

Bőrápoló-készlet a normális, ép, tiszta arc bőr szépségének ápolására és megőrzésére: száraz, sümös, durva, hámló, feszülő, viszkető, hervadó bőrre; ráncok és libabőr ellen.

Bőrgyógyító-készlet fenyves, zsíros, pörusos, atkás (mitesseres), pattanások (vimerlie), eres, vörös arc, vörös orr, vörös kéz, fagyási foltok és izzadási ellen.

Bőrtisztító-készlet elfárgult, leburnult, napégett arcok fehéritésére, szepítő és máj-folt ellen.

Bőrhámlasztó-készlet lencsefoltok, tag pörusok, pattanásnyomok, rózsapattanás (rosacea), bőrkeményedés, borvirág, himlőhely és sebhely ellen.

Hajgyógyító-készlet hajkorpa, hajhullás ellen és a kopaszodás megakadályozására. E készletek föl vannak szerelve a megfelelő szappannal, a szűkségei kozmetikai eszközökkel és szerekkel, melyeknek biztos hatását 1892 óta ezer és ezer arcon tapasztaltuk és a melyeknek a kitalálásáig az intézet főorvosa, **Jutassy József** dr. kozmetikus bőrgyógyász, egészségtanár kezelték, kinek receptjei szernt a szerek készülnek. A kimerítő használat után a alapján mindenki sikerrel kezelheti önmagát azon szépségápolás ellen, melynek megfelelő készletet beszeres. **J. utassy dr. „Szépségápolás“** című könyve minden készlethez mellékelve van. 5225

— Minden egyes készlet ára 5 korona. —

Készíti és elárulja személyesen vagy posta útján

Kozmetikai Gyógyintézet elárulító osztálya

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. I. emelet.

Kapható vagy megrendelhető az intézetben kívül minden gyógszerárban. — Főraktár: Török József gyógszerkötőháza Budapest, VI. kerület, Király-utca 18. szám.

A nyaraló és fürdőző

közönség szives figyelmébe!

A következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

80,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Ambrus Zoltán: Leányok, asszonyok, Zsoldos: Barátom, a huszárfőhadnagy, Nagy S. né: A tisztartó leánya, Biró Lajos: Huszonegy novella, Lovik: Az arany polgár, Herczeg F.: Kaland, Kéry Gy.: Friss nyomon, Németh Jenő: A léha Budapest, Lux T.: Budapest, Leicester Ford: Janic Meredith, Fergus Home: Egy rejtélyes eset, Kempelen: Spiritiszta káté, Sienkiewicz II.: A keresztes lovagok, Rider H.: Wingfield Tamás, Pogonyi N.: Török Kató, Dánielné Lengyel L.: Fenér kereszték, Nagy Irma: Bűnös szerelmek, May K.: A szkipetárok földjén, Bagdadtól Stambulig, A datolya honából, Klár: Az igazi Krisztus, Nikolics Döme: A Fischer familia, Tábori és Székely: Az erkölcstelen Budapest, Splényiné Freystadtler Flóra: Életem, szerelmeim, szenvedéseim, Csáth G.: A varázsló kertje.

Németben: Engel G.: Der Reiter auf dem Regenbogen, Schnitzler: Der einsame Weg, Der Weg ins Freie, Croker: Mary am Gittertor, Schobert: Marquise Rose, Gemischte Gesellschaft, Moderne Ehen, Die Kinder der Geschiedenen, Art zu Art, Willinger: Die Dachprinzess, Dunker: Jugend, Herzog: Der alten Sehnsucht Lied, Hesse: Diesseits, Bauer M.: Gerdas Heirat, Zobelitz H.: Der Bildhauer Stratz R. Der du v. dem Himmel bist, Marie-Madleine; Der rote Champion, Prévost: Der blinde Klavierstimmer, Dahl: Das Reich in uns, Bret Hart: Das anvertraute Gut, Schlicht: Das Regimentsbaby, Hermann G.: Henriette Jacobi, Doyle: Bund der Rothaarigen, Madelaine: „Frivol“, továbbá francia és angol ujdonságok.

Kölcsöndíj havi 1 kor. 20 fill, vagy kötetenkint fizetve 8 fillér.

A könyvek ujak és tiszták!

Vidéki bérlők

is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek!

Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill.,

vagy füzetenként 14 fill.

Kálmán: Tatarjárás, Szirmai: Naftalin, Schänwälder: Automobil-induló, Kurucz J.: Sugaras álmok, Fény jár nyomodba, Járom az utcát, Neszmélyi: Amerikai parknégyes, Kornis: Dalkeringő, Reinhardt: Pajkos grizettek, Lengyel Miska: Az aradi határszélen, Fölt az anyám a legénytől, Zerkovitz: A házmester kisasszony, Heidelberg: Wekerle mondta.

A zenemű kölcsöntár 5-ik pótfeljegyzése is megjelent és ingyen kapható.

KERPEL IZSÓ,

401

könyv-, zenemű és papírkereskedése Aradon.

Telefon 885. sz.

Védd meg bőrödöt

kártékony szépségi szerektől. Használja az orvosilag ajánlott szemetett Sesant toilletto-szappant, mely bámulatos hatásu és eredményes az arc, kéz, láb és test ápolására. Sesan toilletto-szappan 70 fill., Sesan toilletto-szépség szappan 1 kor. 20 fillér darabonkint Gyógyszertárak, drogueriak és a szakba vágó üzletekben kaphatók.

Dr. L. Sedliczky cs. és kir. udv. szállító Salzburg

Gyönyörű bőr.

Tisztasága **30.000** koronával szavatoltatik.

A konyhában és házban

mindent, ami egyáltalában mosható és tisztítható, csakis

Schicht zaryvasszappanával

úszítsunk. Ez szappan évtizedeken át folytatott beható és lelkiismeretes tanulmányozásnak eredménye. Mosóereje rendkívül, szavatolt tisztasága és ment minden hárs keveréktől. Gond nélkül használható tehát minden tisztítási célra, még ott is, hol közönséges szappan felemondja a szolgálatot vagy különös gondosság szükségeséltetik.

1868 óta forgalomban.

Berger-féle gyógy-kátrány-szappan,

aradi kátrányok által ajánlva, Európa legtöbb államában főnyelvű nyelven szavattal.

mindennemű bőrkütegek

ellen, nevetségos idült pikkelyek, akadémia, nevetségos, ótvár, fagydag, lábizadás, fel- és szakállkorpa ellen. A Berger-féle kátrány-szappan tartalmazza a kátrány-szappanok 40%-át és minden egyéb, a kereskedelembe előforduló kátrány-szappanoktól lényegesen különbözik. Ideális bőrbetegségeknek szavattal alkalmazható kátrány-szappan helyett a

Berger-féle kátrány-kénszappan.

Mint gyönyörű kátrány-szappan az aradok tisztaságát előmozdítja, a gyermeknek valamennyi fejtelegése ellen teljeseleg használható, mosó és fűrdőszappan mindennapi használatra szolgál. 512

Berger-féle glicerin-kátrány-szappan

80% glicerin-tartalommal és ünnem által. Mint kiváló bőrápoló szavattal eredményes használható, továbbá, 1584

Berger-féle borax-szappan

hűtőszek, napozás, szepitő, mitesszer és egyéb bőrbajok ellen.

Ára minden fajnak 70 fillér használattal tisztasággal együtt. A vásárlásnál határozottan Berger-féle kátrány-szappant és borax-szappant kérjen és nézze meg az itt látható védjegyet és a G. Hell & Comp. cégjelzését minden címlapon.

Kiszávitva díszkivételül Bécsben 1868-ban és aranyéremmel a párisi világkiállításán 1900.

Minden egyéb gyógy- és egészség szavattal, mely Berger-féle gyártmány, a minden szavattalhoz mellékelt használati utasítástól van sorolva.

Kapható minden gyógyszertárban és hasonló üzletben.

Nagyban: G. Hell & Comp., Wien I., Biberstr. 8. Magyarországi főraktár: Török József gyógyszer-tára, Budapest, Király-u., Thalhammer és Seitz, Zsolt u. 11. Bécsben: Kolmar és Moser drogueriek, Koronahertz-utca. Kicsinyben minden budapesti, valamint Magyarországon összes városban minden gyógyszer-üzletben, továbbá a jobb drogueriekben és illatszere-kereskedésekben.

Raktár Aradon: G. Földes Kelemen, Hajós Árpád és Roxanyay Mátyas gyógyszerész uraknál, Vojtek és Weisz droguerijában és kapható az összes hazai gyógyszerüzletben. 1868

Nagyobb üzlethelyiség és a felette levő emeleti lakás kiadó f. é. november 1-től Haltér 1. sz. és Boczkó-u. sarkán.

Bővebb értesítés adatik Batthyányi-u. I. sz. irodában. 2399

274—1908. gsz. szám.

Versenyárgyalási hirdetemény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a nagyméltóságú m. kir. vallás és közoktatásügyi minster ur 53371—1908. számu határozata alapján az Aradon építendő második polgári fiúiskola építési munkálatának biztosítása iránt f. évi július hó 18-án d. u. 1/4 óraker a városháza földszinti termében zárt ajánlati versenyárgyalást tart.

A helyszíni rajz, tervek, munkamennyiség és méretkimutatás vállalati feltételek a városi mérnöki hivatalban a hivatalos órák alatt d. e. 9—12 és d. n. 8—6-ig megtekinthetők, ugyanott megszerezhetők az ajánlati költségvetések is ivenkint 40 fillérért, valamint az ajánlati lapok is.

Ájánlatok tehetők:

- I.
1. föld, kőműves elhelyező és cement munkákra,
2. kőfaragó munkákra,
3. ácsmunkákra,
4. bádogos munkákra,
5. tetőfedő munkákra,
6. asztalos és padlózati munkákra,
7. lakatos és kályhas munkákra,
8. mázólo munkákra,
9. üveges munkákra,
10. szobafestő munkákra,
11. Vizvezeték és Schöne csatorna munkákra.

II.

Az összes munkákra.

Versenyezni óhajtók felkéretnek, miszerint a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt serteletlen boritékba elhelyezett ajánlataikat az ajánlati költségvetéssel együtt közvetlenül, vagy posta útján a kifizőtt nap délután 1/4 óráig Arad sz. kir. város gazdasági székehez annyival is inkább nyujtsák be, mivel a későbbben érkezőket figyelembe nem vesszük.

A versenyárgyaláson az ajánlattevők vagy azok képviselői jelen lehetnek.

Ájánlattevő köteles az ajánlati végösszeg 5%-át készpénzben, vagy a közszállításra vonatkozó 55800—1907. számu közszállítási szabályzatban megjelölt óvadékképes értékpapirokban bánatpénzül f. évi július hó 18-án d. u. 1/4 óráig a városi pénztárba letenni és a letéti jegyet ajánlatához csatolni.

Ájánlatot csakis a város által kiadott szabványos ajánlati lapon és a munka mennyiségei szerint kimutatási úrlapon egységárrakkal tehető, megjegyezzük azonban, hogy százalékos engedménnyel, vagy felülfizetéssel tett ajánlatokat figyelembe nem vesszünk.

Az ajánlatok boritéka a következő felirással látandó el:

Arad sz. kir. város gazdasági széke Arad

Ájánlat a 274—1908. számu hirdetésben kiírt polgári fiúiskolának munkájára

Az építkezés a felszólítás után azonnal megkezdendő és az épület folyó évi december hó 31-ig tető alá hozandó. Az épület teljesen kész állapotban 1909. július 1-én átadandó.

Ájánlattevő köteles ajánlatában kijelenteni, hogy a terveket és költségvetést, a vállalati általános és részletes feltételeket és a helyi viszonyokat teljesen ismeri és magára nézve kötelezőnek elfogadja.

Ájánlattevők ajánlataikkal a közszállítási szabályrendelet 25. §-a értelmében a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

Azon pályázók, kik a szóbanlévő építési munkálatok teljesítésére törvényes képesítéssel nem bírnak, kötelesek már ajánlataikban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és annak képesítését igazolni.

A versenyárgyaláson kizárólag hazai gyártmányu anyagot használhatnak és magyar honos munkásokat alkalmazhatnak, amely kötelezettségnek egyike vagy másika alól indokolt esetben felmentést a belügyminiszter ur adhat.

Azon ajánlattevők, kik ajánlataik benyújtásakor Arad sz. kir. város közönségével üzleti összeköttetésben nem állottak, illetőleg ismeretlenek, tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, a melyhez vállalatuk tartozik. A város közönsége fentartja magának azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül, tekintet nélkül az ajánlati árakra, szabadon választhasson.

Arad, 1908. évi június hó 22-én.

A gazdasági széke.

Feltűnő újdonság!

DELICEMinden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mást nem szívhatsz!**SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.**

380—1908. végreh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közzhírré teszi, hogy a lugosi kir. járásbírósnak 1908. évi Sp. II. 230/3. számú végzése következtében Dr. Fényes József lugosi ügyvéd által képviselt, a lugosi szeszégető finomítógyár r. t. javára, Kaufmann Károly pankotai lakos ellen 291 kor. 90 fill. s jár. erejéig 1908. évi május hó 7-én foganatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 2118 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: tehén, szekér és házbutorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a világosi kir. járásbírósnak 1908. évi V. 214/2. sz. végzése folytán 291 kor. 90 fill. tőkekövetelés, ennek 1908. évi január hó 1. napjától járó 5% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 63 kor. 60 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Pankota községben, végrehajtást szenvedett házában leendő megtartására 1908. évi július hó 16-ik napjának d. u. 1/4 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivat-

nak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 102. §. értelmében ezek javára is elrendel-tetik.

Kelt Világos, 1908. évi június hó 29. napján.

Thuránszky Sándor,
kir. bír. végrehajtó.

2414

**Nagymennyiségű
plé-pánt és maculatura**

**jutányos áron
eladó.**

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Újdonság!

50% fűtőanyag megtakarítás az újonnan megjavított
hygienikus

központi légfűtés útján.

Az egyetlen, valóban egészséges fűtőmód. Amerikában általánosan alkalmazva. Alkalmos egycsaládos házak, villák, boltok, termek, irodák, templomok és iskolák, stb. számára.

A szobában nincs sem kályha, sem más fűtőtest, a meleg levegő a padlón vagy a falon levő rácson jut a szobákba. Semmi por. A légzőszervekre káros száraz levegő kepződése lehetetlen. A meleg levegő szabályos a csapórácok által, hogy minden hőfokot elérhessünk. A gyors melegáramlás által 10—15 perc alatt az összes szobák felmelegíthetők. Csekély fűtőanyag felhasználás. Az ablakoknál huzat nincs. Fűtőanyag-nak szén és kőszén alkalmas. Minus 20° Celsius külsőhőmérsékletnél 20° meleg érhető el. — Kívánára prospektust küld: 1812

Spira Mor,

petroleum és gépjármű nagykereskedő és gazdasági gépek nagyraktára
ARAD. Andrásy-tér 8. sz. I. emelet 28. ajtó. Telefon 630. sz.

Megbízható jutalékos ügynökök kerestetnek.

Braun Miksa

Telefon 594. ARAD, Boros Béni-tér 1.

Kender, len- és jutaáru kereskedés.

Raktáron nagybani és viszonteladásra: kender, len,
és tarpaulin

gabona-zsák,

vizmentes és nyers ponyva, szalmazsák, lópor-
róc, csomagoló vászon, zsinag, továbbá gazda-
sági kötéláru, zsák-zsinag, szállókötő és
szürke fonál. 2155

Zsákkölcsönző-intézet.

Használt liszt- és korpazsákok vétele és eladása.

Telephon szám 590.

Panker F. Viktor

mü- és építő-lakatos

Arad, Fácán-utca 6. sz.

Készít takaréktűzhelyeket, sir és folyoc-
kerítések, épület-asalások, görredőnyök
napellenzők, vas-ágyak, korti székek, pa-
dok, asztalok tömör vasból, valamint mű-
szakmába vágó munkák a legolcsóbb
árak mellett.

Épület szállítására vaskosarak kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek. 585

Nagy választék sirkeftés mintákból természetesen nagyszámban. — A minták megtekinthetők a műhelytelepen.

Kajszin barack

mázsája 12 forint.

5 kilós póstacsomag befőzni
vagy lekvárnak 1 forint.

Nagyszemű spanyol-
megy 1-20. Zöldringló
és körte befőzni vagy cse-
megézni 1-25 forint. 2415

Wellisznél, Csongrádon.

**Azonnali belépésre
kerestetik**

lehetőleg már gyakorlattal bíró

könyvelő.

**Kettős könyvvitel, ma-
gyar-német levelezés,
és gépirás tudása szük-
séges.**

Ajánlatok a fizetési igények
megnevezésével A. B. jelű
alatt e lap kiadóhivatalába
küldendők. 2358

Több mint 25 év óta elismert leg-
olcsóbb bevásárlási forrás!

Kilényi C. és Társa

divat, kasmű, rövidáru és fehérnemű üzlete

„Kék golyóhoz“

Arad, József főherceg ut II. szám

(Karolina-utca sarkán.)

Legujabb himzett batisztok, Zep-
hirek, ruhavásznak, kartonok, nap-
ernyők remek színekben, csipkék és
himzések csoda olcsó árakban,
trikók, kesztyűk, harisnyák, szalma
kalapok, gyermekcipők és ruhák
nagy választékban, rendkívül ol-
csón árusítatnak Kilényi C.
és Társánál. 1981

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Van szerencsém a nagyérdemű
helybeli és vidéki közönségnek tu-
donására hozni, hogy

Vécsey-utca 6. sz. alatt levő,
a mai kor igényeinek teljesen meg-
felelő

lakatos műhelyemet

ajánlom becses pártfogásába. Elvál-
lakok mindennemű szakmába vágó
munkát úgy épületmunkákat, taka-
réktűzhelyek, sirkerítések elkészíté-
sét stb. Helybeli és vidéki megren-
delések a legpontosabban teljesít-
tetnek.

Tisztelettel

1785

KOMJÁTHY ISTVÁN

lakatos mester. Arad, (Vécsey-utca 6. sz.)

Kész tűzhelyek raktára.

**ÚJ ANGOL-MAGYAR
ZSEBSZÓTÁR!**

Írta:

DERRICK GYULA.

A kiejtés megjelölésével, kis
angol nyelvtannal, beszélge-
tések, amerikai szólásmódok-
kal és kereskedelmi levelező-
vel. Ára piros vászonkötés-
ben 4 korona. SACH FRI-
GYES, könyvkiadó Budapest,
Klauzál-utca 34.

662—1908. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó
az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a
értelmében ezennel közzhírré teszi,
hogy az aradi kir. járásbírósnak 1908.
V. 1186/2. számú végzése által
Ehrenfeld Ignác aradi lakos jelent-
kező végrehajtató javára, Dreich-
linger Márton új-mikalakai lakos el-
len 148 kor. 74-fillér tőke és járul-
lékai erejéig elrendelt kielégítési
végrehajtás alkalmával bíróilag le-
és felülfoglalt és 1292 koronára be-
csült szesz italok, üzleti felsze-
relések és más egyebektől álló
ingóságok nyilvános árverés útján
eladatnak.

Ezen árverés Róth testvérek
aradi cég 85 kor. 58 f. tőke kö-
vetelése és járul. erejéig is meg-
fog tartatni.

Mely árverésnek a helyszínen,
vagyis Új Mikalakán 345 h. sz. a.
leendő eszközlésére 1908. évi július
hó 6-ik napjának d. u. 4 órája hatá-
ridőül kitűzetik és ahhoz a venni
szándékozók ezennel oly megjeg-
zéssel hivatnak meg, hogy az
érintett ingóságok ezen árverésen
az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értel-
mében a legtöbbet ígérőnek becsá-
ron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vé-
telára az 1881. évi LX. t.-cikk
108. §-ában megállapított feltételek
szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1908. évi június
hó 22-ik napján.

Györffy Arnold,

2420

bírósi végrehajtó.

Hair regenerator.

Ártalmatlan készítmény, mely az ősz hajnak eredeti színét adja vissza. Nem festék, hanem a gyökerekre ható készítmény, melytől a haj puha selyem f. nyú és ugyanolyan szilvű lesz, a minő az eredetileg volt, korpa képződés megszűnik, ugyszintén a haj hullása is, nem piszkol.

Ára 2 korona. 271

Földes Kelemen
gyógyszertára Aradon.

Építetők szives figyelmébe.

Lenkey Antal

építési vállalkozó

Arad, Edelspacher-u. 6/a.

Az építés terén elfogad a szakmába vágó tervek, a mai kor. nak megfelelő bármely stíl szerinti készítését. Elvállalok mindennemű kisebb és nagyobb földszintes lakházak, gazdasági épületek, községi templomok újbóli felépítését, ugyszintén mindenféle cementburkoló munkák készítését, régi épületek átalakítását és kisebb nagyobb javításokat stb., a melyek készítéséért lehetőleg legolcsóbban számíttanak. Szakszerű munkákért jctállás vállalatlak.

A t. közönség becses pártfogását kérve maradtam

kiváló tisztelettel

Lenkey Antal,

2377

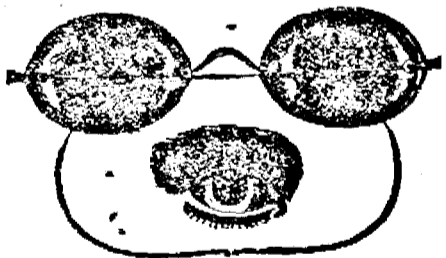
kép. kőművesmester.

Elsőrendű látsszerész üzlet.

DICK SAMU

órák és látsszerész

Arad Andrassy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két évi jctállás mellett a legolcsóbb árakon. Raktáron tart mindennemű színházi látsszeréseket a legkülönbözőbb kiállításban, legfinomabb lorgnettek, orrcsüptetők és szemüvegek arany, ezüst, nickel és tekenőbeka csont keretekben, legjobb üvegekkel.

• Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők, mindennemű kivitelben. 2413

Szemüvegek és orrcsüptetők orvosi rendelet szerint azonnal készíttetnek.

Kneipp plébános SALÁN Hajvize

• a legideálisabb és legjobb.
Üvegekben á K. 2.— és K. 4.—
Kapható: **Hánzu Nestor** drogériájában
Arad, Weitzer János-utca 2. 5797

Olcsó tűzifa és szerszámja

kapható a Csálai erdőben, közel a városhoz,
a bodrogi ut melletti vágásban:

1 erdei öl szilhasábfá 30 kor.	1 csomag rőzse ... 16 fill.
1 " " tölgyhasábfá 26 kor.	1 drb. tölgy és szilfalős 70 fill.
1 " " dorongfa 22 kor.	1 drb. tölgy és szilfa-saroglya ... 70 fill.
1 " rakás forgács 8 kor.	100 drb. tölgyfaküllő 12 kor.

Nagyobb mennyiségű tölgy-kerítés-oszlop, agyfának való szilfa, továbbá tölgy és szilfarönk és vasuti tölgytalpák jutányos árban.

Czukur László,

2318

fakereskedő Aradon

ID. DUMAS SÁNDOR

GRÓF MONTE-CRISTO

• FORDITOTTA •
HARSÁNYI KÁLMÁN.

Négy kötet díszkötésben, illusztrálva, ára 30 korona.

Ki ne ismerné hallomásból a Monte-Cristot? Maga ez a név is különös hangulatot kelt s vágyat, megismerni ezt az örökké friss, mindig érdekfeszítő regényt, átélni és átérzeni azt az izgalomtel gyönyört, melybe apáinkat ejtette. Az egymást követő nemzedékek egyformán rajonganak azért a csodás regényért. A világ minden nyelvén egymást érik az új kiadások. Magyar nyelven ez az első teljes és művészi fordítás, melyet pompás képek tesznek még élvezetesebbé. Elegáns köntösben, örökifjan lép a Monte-Cristo a magyar olvasóközönség elé hogy újra hódítson és újra a lelkekbe lopja az olvasás legfőbb gyönyörűségét.

• 2 koronás havi részletfizetésre is szállítja bármely könyvkereskedés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek tudomására adni, hogy Thököly-tér 7. sz. alatt egy

épület- és diszmű-bádogos-műhelyt

nyitottam, ahol is e szakmába vágó munkákat a legdisszesebb kivitelig készítem, ugyszintén mindennemű javításokat elvállalok.

A nagyérdemű közönség becses pártfogásáért esedezem, maradok kiváló tisztelettel

Soltész János,

épület- és mű-bádogos 1723

Arad, Thököly-tér 7. szám.

Szakképzett, gyakorlott, óvadás-
dekképes

fűszerkereskedő

üzletvezetői

minőségben

azonnali belépésre kerestetik.

Kezdőfizetés K. 120. — Pályázatok városhatósági erkölcsi bizonyítvány csatolásával alulírott elnökségnek július 15-ig benyújtandó. 2404

Országos vasutas szövetség aradi kerületének fogyasztási szövetkezete

ARAD, Maros-utca.

A tavaszi idény beálltával melegen ajánlja a t. közönség figyelmébe du-san felszerelt raktárát finom kivitelű

Nap- és esernyőkben.

Nassan R.

nap és esernyő üzlete

Szabadság-tér, Rosenblüh mellett.

Ugyanott áthuzatok és javítások olcsón és jól eszközöltetnek.

Alapítottatt 1850.

ZONGORA

A családi élet kellemességéhez mindenestre a zongora is tartozik, mely dus raktáramban teljesen új állapotban 700 koronától felfelé és használt zongorák 300 koronától felfelé állanak a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Zongora-bérlés havonként 8 koronától felfelé.

— Zongora hangolásokat helyben és vidéken szakképzett segédem által végeztetem. 561

Nyilvános kölcsönkönyvtáramban, melyben magyar, német és francia nyelvű szépirodalmi művek igen nagy választékban vannak raktáron. Olvasási díj havonként 1 korona kötetenként 8 fillér.

Krispin József

ARAD,

Deák Ferencz-utca 28 sz.

Telefon szám 25.

Mentőszekekrények

járgány vagy motorikus cséplőgépekhez

1331

a 2150/IV. b/1904. sz. miniszteri rendeletnek megfelelően összeállítva legjutányosabban kaphatók a

Vöröskereszt Drogueriában

ARAD, Weitzer János-utca 2 (Minorita-palota.) Városi és megyei telefon 455.

Telefon szám 151.

Nagy
könyvkötészet.

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Betű-
tömörítés.

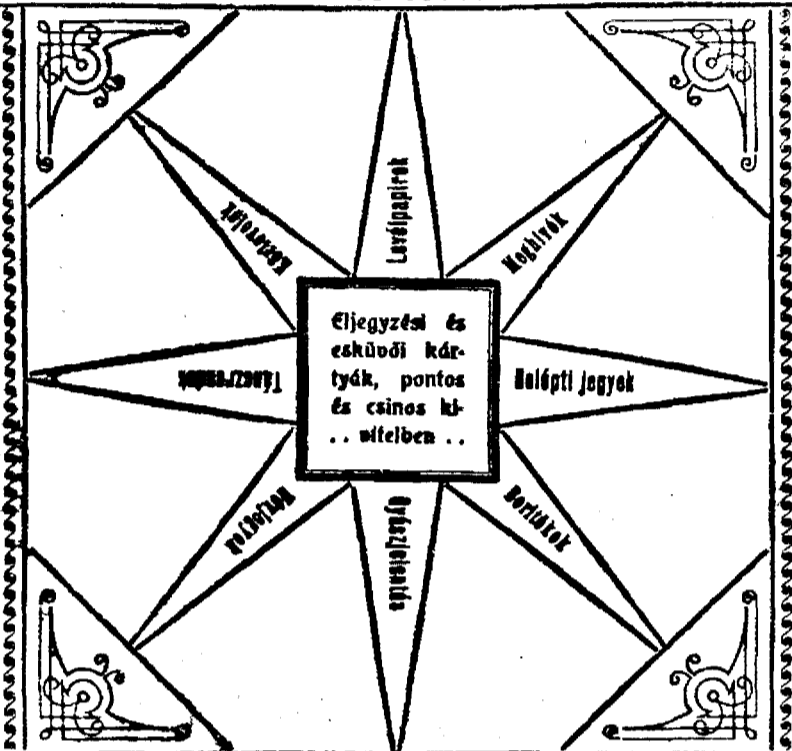
KÖNYVNYOMDÁJA

ARADON, JÓZSEF FŐHERCEG-UT 22. SZ.

Ajánlja
kifőnben berendezett és
a mai kor igényeinek
teljesen megfelelően tel-
szerek

NYOMDÁJÁT,

hol mindenre való nyom-
tatási munkák gyorsan,
pontosan és a legma-
dernebb kiötélben ja-
tányos árban készíttet-
nek el.

Aradi Közlöny

a legnagyobb és legelter-
jedtebb vidéki politikai
napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Helyben:

1 évre . . . . 24 korona.

1 hóra . . . . 2 korona.

Utólag:

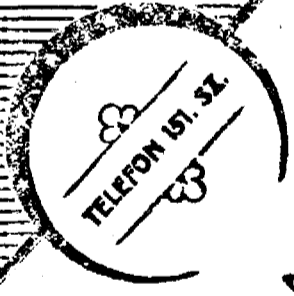
1 évre . . . . 26 korona.

1 hóra . . . . 2 kor. 40 f.

Szervezőbizottság telefon 387.

Kiadóhivatás . . . 151.

DISZMŰMUNKÁK
MONTIROZÁSOK
IRÓMAPPÁK.

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNY TÁRSASÁG KÖNYVKÖTÉSZETE

Arad és környékén működő palotája

ÁRNYALÓK A LEGMODERNEBB
MÉRESEL FELSZERELT

KÖNYVKÖTÉSZEZETŐNKET,
MOL A LEGEGYSZERŐBB BEKÖTÉSŐK
MÓDJA A LEGPÉNYVESEBB KIVÁLTSÁG

DISZKÖTÉSSEKET KÖZÖS RÉSZTELÉS

DISZDOBOZOK
FÉNYKÉPTARTÓK
AMATŐR KÖTÉS.

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad a

Kiadóhivatal:

József tóherceg-ut 22. szám.

Telefon szám: 151.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozódásnál kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Am apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetések felvételnek a

Kiadóhivatalban:

József tóherceg-ut 22. szám.

Telefon szám: 151.

Ennek rovataban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűből 8 fillér. — Cselédet kereső vagy cselédnek ajánkozó apró hirdetés 20 szög 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárúsító helyein.

A kinek

ismeretség híján

házastársra,
nevelőre,
feltevéstörőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vínzellőre,
kertészre.

kulcsárra,
gazdasszonyra
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy,
irodaszolgára,
pénzbeszedőre
házmesterre,
stb.-re
vagy szükségre.

AKI

bérbévegni kíván

hirtokot,
házat,
radássterü-
letet.

halászatot,
telket,
kocsit,
lovat.

AKI

siadni kíván

szort,
segorát,
port,
gyümölcsöt,
gabonát.

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

AKI

mezőgazdasági vótól vagy bérbévegtől csé-
jából keresel;

AKI

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban ér cséit, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“
kis hirdetésai

rovatait használja.

Zanoncok

felvételnek ellátással Rothstein Mór
fűszer és csemege kereskedésében
Arad, Szabadság-tér 3. 2374

Fizetéses harisnyakötőnők

és tanulóleányok fizetéssel felvé-
tetnek. Braun Ignác, Rákóczi-
utca 10. 2418

Két, a legnemesebb

szőlőtőkékkel beültetett szőlő Apa-
teleken és Silingyián, melyek mind-
egyike 7 kat. hold kiterjedésű,
lakóházzal, pincével és pincefel-
szereléssel, valamint az idej ter-
mással együtt eladó. Bővebb fel-
világosítást nyújt Weisz és Klein
papirkereskedése Arad. 2416

Zisztiviselői étkezde

ól főző kosztadót keres. Irásbeli
ajánlatok „8—10 személy“ jelige
alatt a kiadóhivatalba küldendők.
2419

Székudvaron lévő

jóforgalmu vegyeskereskedésemet
trafik és korlátlan italméréssel
házzal együtt eladom, esetleg szeptem-
ber 1-től hasznobérbe kiadom,
átvételhez. 2—3 ezer korona ele-
gendő. Bővebbet a tulajdonosnál:
Stern Lajos, Székudvar. 2407

Paulson

a Fülemlé völgyben, motor meg-
állótól 12 peronyire egy 6 éves 2
kis hold szőlő szakszerűen beül-
tetve eladó. Bővebbet a tulajdo-
nosnál, Kosztolányi András szőlő-
birtokos, Paulis. 2410

Utikönyveket (Bädeker)

állandóan raktáron tart Ingusz I.
és Fia könyvkereskedése Arad,
Weitzer János-utca. Arad és te-
mesmegyei telefon 517. sz. 201

Özvegy, 39 éves

vasuti hivatalnok, kinek egy 5 és
egy 4 éves leánygyermek van és ma-
rad Debrecenben a nagyszülőknél
nevelésben, nősülni óhajt; fizetése
2600, november 1-től 2900 és 720
korona lakbérilletmény. Korához
illő vigkedélyű, háziasszony, avagy
özvegy pályázhat 10.000
korona készpénz hozománnyal.
Ismeretség hiányában választja ez
utat Leveleket „A magányos unal-
mas“ jelige alatt a kiadóhivatalba
kérem. 2411

Pécskán

az országut mentén, egy kitünő
forgalmu fűszer, korcsma üzlet és
fakereskedés épülettel, lakóházzal
és a hozzátartozó mellékhelyisé-
gekkel együtt örök áron eladó. Cim
a kiadóhivatalban. 2409

Gyakorlott írógépkészítő

keres délutáni foglalkozást. Cim a
kiadóban.

Szőlő

Gyórokon, 5 m. hold, kolna, pince
berendezéssel, terméssel, vagy anél-
kül eladó. Arad. Hajó-utca 28. Ko-
vács Imre. 2398

Okleveles zsidó tanítónő

keresek első és harmadosztályos
két gyermek mellé. Az állás szeptem-
ber elsejéig bármikor elfogla-
landó. Cim a kiadóhivatalban. 2397

Fiatal asszony

olyan házvezetőnői vagy más ál-
lást keres vidéken, a hova 3 éves
kisleányát magával vihetné. Igé-
nyei szerények. Cim a kiadóhiva-
talan. 2408

Egy jóforgalmu vendéglő

gyár közelében kerthelyiséggel,
tekepályával, betegség miatt azon-
nal eladó. Cim a kiadóban. 2359

Sörccsarnok berendezés eladó.

Egy Ditt Dettel-féle önműködő sör-
apparátus, beszerzési ár 1800 kor.,
700 koronáért eladó. Egy új pult
500 koronáért eladó. Egy 800 sze-
mélyes modern takaréktűzhely,
beszerzési ár 1200 korona, 300 ko-
ronáért eladó. Felvilágosítással
szolgál Herold Rezső, Kísszentmik-
lós. Telefonszám Ujarad 2. 2819

Egy jó karban lévő zongora

eladó Batthyány-utca 28., I. em.
4. ajtó. 2340

Automobil

2 üléses, 4 1/2 HP. jó karban, jutá-
nyos áron eladó. Bővebbet e lap
kiadóhivatalában. 2341

Kiadó lakás,

3 szobás modern utcai lakás fürdő-
szobával azonnal kiadó. Dömötör
mérnök (Lőcs-ház.) 2305

Eladó

kovaszinczi hegyen a motor meg-
álló mellett 4 katasztrális hold
termő szőlő teljes felszereléssel.
Bővebbet Uj-Arad, Fő-ut 13., a
tulajdonosnál. 2391

Pörkölt szalonna,

légenszáritott, oldalankint 35—60
kg. nehéz, kapható Rauchbauer
Nándornál, Ujszentannán. 1991

Ügyes vasesztergályos

kerestetik azonnali belépésre. Cim
a kiadóban. 2392

Veszek könyvtárakat

és hangjegyeket. Minden újdonság
raktáron. Antiquar könyvek. Könyv-
tárak berendezése. Kölcsonkönyv-
tár. Egész könyvtárak vétele. Ker-
pel Izsókönyv- és papirkereskedé-
se, Aradon. 212

Eladó

a belvárosban egy 2200 koronát
jövendelő ház. Bővebbet e lap
kiadóhivatalában. 1918

Jó üzlet és korcsma eladó.

Román községben házzal együtt
oly helyen, hol ezentul nagyobb
erdőmunkálatok lesznek, jelenleg
is már sok munkás és állandó fu-
varozás van, biztos ekzisztencia,
betegség miatt a legkedvezőbb le-
fizetési feltételekkel eladó. Cim:
Messer Simon Branyest, up. Facset.
2408

2 fiatal gazdaliszt

nősülni óhajt. Leveleket hozomány
kitüntetéssel kérjük „Szöke“ vagy
„Barna“ jeligére Sofronya, poste
restante (Aradm.) Anonym leve-
lekre nem válaszolunk. csakis tel-
jes címmel kérünk. 2421

Jrodista magyar levelező,

állandó alkalmazást nyer Kovács
Soma Társa cégnél Aradon. 370

Eladó

egy 8" cséplő garnitúra. A gőz-
gép Robey-gyártmány, a cséplő
Clayton Sutleworth teljesen jó kar-
ban. Bővebbet Doró Mártonnál,
gőzmalom Ó-Paulis (Aradm.) 2386

Alkalmazást kaphat

azonnal, egy jobb házból levő fia-
tal nő, két éves gyermek mellé,
aki a ház körül leendő dolgok el-
végzésére is vállalkozik. Cim a ki-
adóhivatalban. 2422

Zsákok

Jutából, lenből és
kenderből készítve.

Ponyvák

telített vízhatlan sző-
vetből és nyers vitor-
lavásznakból készen
varrva és folyó mé-
terenként is.

Saját gyártásu min-
dennemű. 2360

Kötélárak, Dohányzsínórok, Kéve kötők.

Legjutányosabban kaphatók:
az erdélyi és bácskai
ipáraru raktár

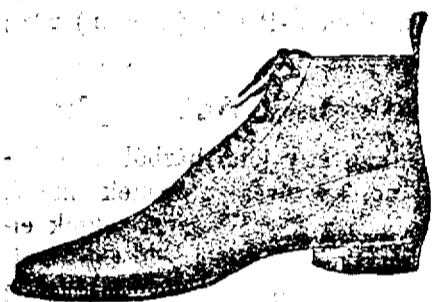
Reich B. Károly Fia és Társa
cégnél

Andrássy-tér 6. (Verbos-ház.)

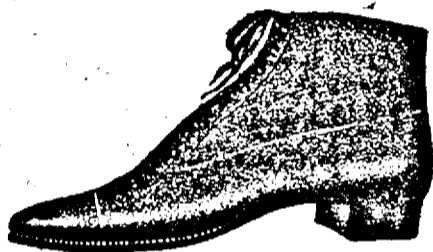
FISCHER CIPŐK

nagy áruháza

Kizárólagosan elsőrendű helybeli kézimunka!

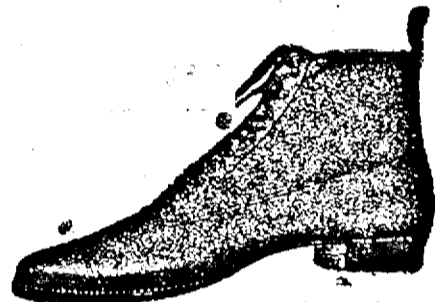
Elsőrendű kézimunka. Férfi strappa cipő boxbőrből. Ára forint 5.75.

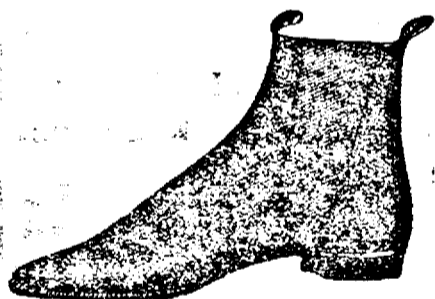
Elsőrendű kézimunka. Uri cipő finom box bőrből, elegáns forma. Ára forint 7.50

Elsőrendű kézimunka. Uri cipő a legfinomabb chewro bőrből, gyönyörű szabás. Ára forint 7.75.

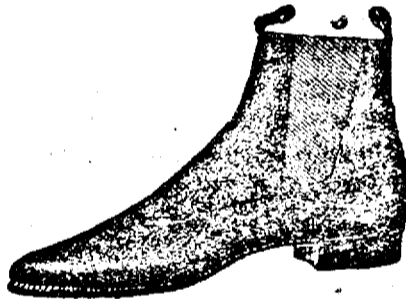
Elsőrendű kézimunka. Férfi cipő finom chewro bőrből. Ára forint 6.50.

Elsőrendű kézimunka. Férfi cuggos cipő, finom box bőrből, kényes lábknak. Ára forint 5.50.

Elsőrendű kézimunka. Uri cipő valódi amerikai formában, a legfinomabb box bőrből. Ára forint 7.50.

Elsőrendű kézimunka. Uri cuggos cipő a legfinomabb párisi chewro bőrből. Ára forint 6.75.

Elsőrendű kézimunka. Uri cipő valódi párisi chewro bőrből, amerikai szabás, fűzős vagy gombos. Ára forint 8.25.

Elsőrendű kézimunka. Női fűzős cipő box bőrből, kitűnő minőségű. Ára forint 5.50.

Elsőrendű kézimunka. Női fűzős cipő, legfinomabb chewro bőrből, rendkívül elegáns. Ára forint 6.25.

Elsőrendű kézimunka. Női fűzős cipő barna chewro bőrből, elegáns forma. Ára forint 5.90.

Elsőrendű kézimunka. Női gombos cipő legfinomabb chewro bőrből, gyönyörű forma. Ára forint 6.50.

Elsőrendű kézimunka. Női cipő finom box bőrből, kitűnő minőségű. Ára forint 5.90.

Elsőrendű kézimunka. Gyermekcipő erős felső bőr és erős talp. Ára forint 2.50, 3.—.

Elsőrendű kézi munka. Női cipő kivágott finom valódi chewro bőrből. Ára forint 4.75.

Elsőrendű kézimunka. Női chewro félcipő, elegáns szabás. Ára forint 4.90.

Elsőrendű kézimunka. Női félcipő, finom barna chewro bőrből. Ára forint 5.—.

Finom erős félcipő. Ára forint 3.25, 3.75.